ПРОМІНЬ

СОЮЗ УКРАЇНОК КАНАДИ

PROMIN

Рік XXVII. ч. 8 СЕРПЕНЬ — 1987 — SEPTEMBER Vol. XXVII No. 8

ПРОМІНЬ

Рік XXVII СЕРПЕНЬ 1987 Ч. 8

видає

СОЮЗ УКРАЇНОК КАНАДИ

раз у місяць з винятком липня

Редагує Редакційна Колегія

Редактор — НАТАЛІЯ КОГУСЬКА

Передплати і всю кореспонденцію слати на адресу:

PROMIN

P.O.Box 3551, Sta. B.,

Winnipeg, Man. Canada

R2W 3R4

Річна передплата в Канаді та до інших країн $15.00

Одна число 1.50

PROMIN

No. 8 SEPTEMBER 1987 VOL. XXVII

Published by

UKRAINIAN WOMEN'S ASS'N OF CANADA

Edited by Editorial Committee

NATALIA KOHUSKA — Editor

Correspondence and subscriptions should be addressed to:

PROMIN

P.O. Box 3551, Sta. B.,

Winnipeg, Man., Canada

R2W 3R4

Subscription in Canada and other countries $15.00

Single copy 1.50

Редакція застерігає собі право скорочувати дописи і виправляти мову. Хочемо дати місце в журналі всім тим, що дописують і тому всякі дописи мусять бути чітко написані і без обширнех описів.

ЗМІСТ

— Митрополит Василій — Хрещення України в святу православну віру 1
— Привіти ювілею Союзу Українок 2
М. Рудницька — Життя й діяльність Софії Русової ... 3
— Трофей п-ва Базюків 7
Наталена Королева — Аскольдова Могила 8
— Вручення стипендії Є. Максимюкові 11
Євген Онацький — Молодій жінці 12
Євген Онацький — Незнайомій дівчині 12
— Волинь вітає тисячоліття 12
— Монтреал Шашкевичі 13
Д. Я Назаріїв — Фестиваль живого слова і пісні 14
Helen Raycheba — Women in Public Life 15
Hon. R. Hnatyshyn — Amendments to the criminal Code regarding pornography 17
Shirley Makowsky — Dear SYMK Parents 19
Les Kurbas 19
— Нашим Дітям 20
Медія Кенеда — Чи можливо захопитися мочарами 21
Громадська і хроніка 22
Квіти незабутнім 27
Ті, що від нас відійшли 29
Довкола Дому 32
Українська вишивка 32
Пресовий фонд 33

НА ОБКЛАДИНЦІ:

Богослуження в Катедрі Пресв. Тройці в Саскатуні 15 серпня 1987 р.

Всеканадський пам'ятник Св. Володимира будується у Саскатуні.

Second Class Mail Registration Number 1925
International Standard Serial Number ISSN 038021-40

Printed by Trident Press Ltd., Winnipeg, Man., Canada

Митрополит Василій

ХРЕЩЕННЯ УКРАЇНИ В СВЯТУ ПРАВОСЛАВНУ ВІРУ

Бувають події в житті народів, які впливають на їх цілу майбутність. Найбільша подія в житті українського народу, що змінила його погляд на життя та дальше впливає на його майбутнє — це Хрещення Русі-України в Святу Православну Віру та заснування Української Православної Церкви св. князем Володимиром 988 року.

Перші зерна Христової науки на українських землях посіяв Христовий апостол Андрій Первозванний в часах апостольського проповідування. Стародавній український літопис зберіг Священне Передання про подорож ап. Андрія до Києва, в якому написано, що він проповідував про Христа Спасителя людям, замешкалим на південному побережжі Чорного моря і пустився звідти вгору Дніпром в Україну, спинився він на березі під горами, а вранці встав і сказав своїм учням: "Чи бачите оці гори? Дивіться, бо на цих горах засяє благодать Божа, побудоване тут буде велике місто, і Бог поставить на них багато церков". Після того апостол зійшов на ті гори, поблагословив їх і на одній з них поставив хреста.

Пророчі слова Апостола Андрія сповнилися, постало там велике місто і багато храмів побудовано і покрито золотим металом, так що м. Київ дістало особливу назву "Золотоверхий Київ".

Наші предки вірили в силу природи і пройшло багато століть, коли Віра Христова стала Вірою цілого народу. Це доконав хоробрий та розумний князь Володимир, внук княгині Ольги, яка давніше вже була християнкою і напевно мала великий вплив на свого внука.

У княжих часах, ще перед Володимиром, було багато християн у нашому народі, які просвітилися Христовою вірою, маючи спілкування з грецькими купцями і промисловцями, але були тільки випадкові приватні люди, що не мали впливу на ввесь народ.

Завести християнство і заснувати Церкву в Україні судилось князю Володимиру Великому. Віра в Христа Господа знайшла належний грунт в його серці і він сам, прийнявши Хрещення, і ввесь народ охрестив у Святу Православну Віру та покликав до життя Українську Православну Церкву.

Як розумний володар, він був свідомий того, що треба шукати і знайти для свого народу духову силу, яка б дала його народові духовні цінності та духове збагачення. Він бачив, що християнська релігія, яка навчала чесноти, любови і згоди, може дати його роздробленим та розсвареним племенам єдність духа, потрібного для скріплення і зміцнення його держави.

Князь Володимир вирішив знайти правдиву віру для свого народу, щоб переконатися у правдивості віри в інших народів, він висилає послів до них, щоб вони побачили, яка віра буде їм найбільш до вподоби. Посли знайшли правдиву Православну Віру у храмі Св. Софії, в Царгороді, саме в тій країні, в якій проповідував і трудився Св. ап. Андрій Первозванний.

Оповідаючи князеві Володимирові про свої враження і даючи поради з їх місії, посли не були задоволені з інших вір, а тільки про віру грецьку позитивно висловлювалися. Вони сказали: "Ми не знали, стоячи в храмі, на небесах ми знаходимось, чи на землі; на землі немає такої краси, там дійсно Бог мешкає з людьми. Всяка людина, скоштувавши солодкого, не захоче їсти гіркого; так і ми не можемо бажати іншої віри, крім віри греків." А бояри при цьому зауважили князеві: "Якби не добрий закон греків, то бабка твоя Ольга, наймудріша з людей, не прийняла б його..."

Князь Володимир постановив прийняти віру грецьку православну. Він дав розпорядження, щоб всі мешканці Києва, — старі, молоді і діти прибули на означений день до річки Дніпра. Мешканці Києва виконали його наказ і увійшли до води; дехто по шию, інші по груди, малі діти коло берега, матері тримали на руках немовлят. Єпископ і священики стояли на березі ріки й читали молитви Хрещення. Князь Володимир, бачучи це — радів, що він і його люди пізнали правдивого Бога. Цього дня, як зауважив літописець, земля і небо раділи. Подія ця сталася в 988 році по Різдві Христовім.

Після Хрещення, князь Володимир відкрив школи і будував церкви та взагалі дбав про те, щоб піднести свій народ до належного духового рівня. Як приклад до наслідування, у Києві він збудував чудовий храм Успіння Пресвятої Богородиці. Храм цей звався Десятинним, бо великий князь приділив десяту частину своїх доходів на його утримання. Київ став церковно-релігійним центром, звідкіля засяло світло Христової Православної Віри для свого і сусідніх народів.

Наш народ віками виховувся у своїй рідній Українській Православній Церкві, яка дала йому основи життя, високо піднесла й освятила родину. Проповідуючи християнські чесноти, вона виховала один український народ — одну Українську націю. Зростаючи у православній вірі, Український Народ впродовж віків виплекав глибоку релігійність та побожність. Ця глибока релігійність протягом тисячолітньої історії зберегла український народ в найбільших його випробуваннях — навалів різних наїзників та жорстоких переслідувань влади безбожних людей.

Церква, покликана до життя св. князем Володимиром 988 року, стала духовою Матір'ю для наступних поколінь — нащадків українського народу, де б вони не народились, де б вони не знаходились у світі. Вона є Церква Христова, породила й виховала українську націю та міцно стоїть на сторожі збереження і плекання всіх релігійних і національних скарбів рідного народу. Вона навчає і приготовляє синів і дочок українського народу до осягнення Царства Божого.

Вірність і любов до Матері-Церкви в нашому народі передавались з роду в рід. Це блискучо заманіфестували наші діди і батьки, коли заснували Українську Православну Церкву в Канаді, на взір і подобу Церкви, яку заснував св. Володимир в Україні 988 року. На нас і нашій молоді лежить обов'язок цю вірність і любов продовжувати.

Вглиблені в славне минуле, з глибокою вірою, дивімся у світлі майбутнє нашої рідної Церкви. Наслідуймо героїчні подвиги наших попередників в нашій праці над дальшим її зростом і розбудовою.

Відділ ім. Ольги Басараб
в Келґарі, Альберта

З НАГОДИ 60-ЛІТНЬОГО ЮВІЛЕЮ

Союзу Українок Канади

щиро вітає оснувательок організації, Централю, Провінційні Екзекутиви, заряди і все членство.
Проводові організації бажаємо продовжувати успішну працю, а зокрема у плеканні і навчанні української мови, у збереженні релігійних та народних традицій. Складаємо 1000.00 на журнал "Промінь" у його провідній ролі і поступі Союзу Українок Канади.
Дяка і шана робітникам щирим, а сором недбалим усім.

За відділ
Єлена Коваль — рефер.

Відділ ім. Лесі Українки
в Брентфорд, Онт.

З НАГОДИ 60-ЛІТНЬОГО ЮВІЛЕЮ

Союзу Українок Канади

щиро вітає оснувательок організації її проводи в минулому і тепер — Централю, Провінційні Екзекутиви, редакцію "Промінь"і все членство по відділах.

Бажаємо теперішньому і дальшим проводам плекати культурні цінности українського народу та дбати про зміцнення рідної мови серед членства. З нагоди ювілейного року складаємо 60 дол. на "Промінь".

Марія Іванець, голова
Анастазія Пережак, рефер.

Відділ ім. Ольги Басараб
у Вакав, Саск.

З НАГОДИ 60-ЛІТНЬОГО ЮВІЛЕЮ

Союзу Українок Канади

вітає редакцію журналу "Промінь"

Вітаємо Центральний Провід нашої організації й бажаємо найкращих успіхів у їхніх плянах та проєктах для добра організації Церкви і всього українського народу. Щасти Вам Боже. Засилаємо $50.00 як дар на "Промінь".

Розалія Луцюк
голова

Олена Шевчук
референтка

Членки відділу ім. О. Кобилянської у Саскатуні,
щиросердечно вітають
Централю Союзу Українок Канади,
Провінц. Екзекутиву,
все членство організації

З НАГОДИ 60-ЛІТНЬОГО ЮВІЛЕЮ

Висловлюють признання основоположницям С.У.К., зарядам та членству, що впродовж 60-річчя виконували взірцеву працю для збереження української ідентичности у Канаді, та складають ювілейні дари на фонд журналу "Промінь": покійна М. Сенів — 100 дол., В. Катеринич — 100 дол., п-во Е. і А. Гавриш — 100 дол., А. Папіш — 60 дол., А. Скоробогач — 60 дол., М. Дорош — 60 дол., Д. і О. Гаталай у пам'ять покійної мами М. Натишак — 60 дол., А. і А. Холод у пам'ять мами А. Захарії — 60 дол.

ЩАСТИ ВАМ БОЖЕ

Референтка журналу "Промінь"
Марія Дорош.

ЖИТТЯ І ДІЯЛЬНІСТЬ СОФІЇ РУСОВОЇ

У 130-ліття народження і 60-ліття Союзу Українок Канади

ВСТУП

З ім'ям Софії Русової тісно пов'язана історія Союзу Українок Канади, особливо хочемо відмітити це тепер, коли проходимо ювілейний рік нашого 60-річчя.

Перша наша зустріч з ім'ям Софії Русової це її лист "До Українок в Канаді" на руки Хариті Кононенко, голови Жіночого Товариства ім. Ольги Кобилянської в Саскатуні в 1925 році. Софія Русова була в той час головою Української Національної Жіночої Ради, яка входила в склад Міжнародної Жіночої Ради і жила вона тоді на еміграції в Чехії та була у зв'язку з Союзом Українок — Централею у Львові. В листі до Союзу Українок Канади Софія Русова писала:

> "Через пять місяців, у травні 1925 р. у Вашінґтоні має бути Міжнародній З'їзд Жіночої Ради. Ця Рада складається з 47 національностей Жіночих Рад розкинутих по всьому світі від Австралії до Фінляндії. Входить в цю Міжнародню Жіночу Організацію і Українська Національна Рада Жінок Галичини, Волині, Буковини й еміграційних центрів Відня та Чехії...
>
> Ця участь на з'їздах ставить нашу жіночу організацію в контакт з всесвітнім культурним громадянством... А тепер на п'ятому З'їзді у Вашінґтоні готуються різні доклади, різні праці і деякі з них можуть мати велике значення для українських жінок як діячок на ґрунті визволення свого народу."

Цей перший зв'язок почерез Софію Русову в передоднях нашого Першого З'їзду в Саскатуні в грудні 1926 року мав велике значення і вплив на формування самої організації. Нас кликав голос українського народу, який щойно втратив свою державу... Ім'я Софії Русової вже тоді було широко відоме як заслуженої громадської і політичної діячки. Вона ж була і міністром освіти за часів української державности в рр. 1918-19, була переслідувана царським урядом за просвітню працю серед українського народу на Великій Україні, а по Другій світовій війні, тікаючи від большевиків, з великим трудом нелеґально перейшла кордон і дісталась у Західню Україну...

Друга наша зустріч з ім'ям Софії Русової, властиво зустріч делеґатки Союзу Українок Канади Ганки Романчич на Українському Жіночому Конґресі у Станиславові в 1934 році. В той час Союз Українок Канади мав вже за собою 8 років активної діяльности, тісний зв'язок з Союзом Українок в Галичині, радше його проводом. Союз Українок в Україні очолювала Мілена Рудницька. Це був величавий Перший Український Жіночий Конґрес, який в історії українського жіночого руху ще не досліджений і не написаний.

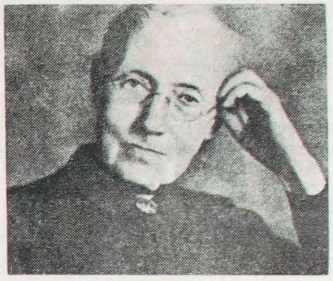

Софія Русова

Софію Русову високо оцінювало українське жіноцтво в Україні і поза нею. Вона була незаступима на таких міжнародніх конгресах чи конференціях, людина високої культури, політик, великий гуманіст і українська патріотка. Від ранніх літ почала працювати для свого народу. В 1936 році, два роки по Першім Українськім Світовім Конґресі, Союз Українок у Львові рішив вшанувати Софію Русову у її 80-ліття. Була це велика академія, влаштована під час чергового з'їзду Союзу Українок у Львові. Ось як описує про цю подію тодішня преса:

> "...Академія ця була наскрізь оригінальною імпрезою... Нам довелося вперше побачити академію у формі інсценізації. Програма була об'єднана в одну цілість, її поодинокі точки в'язалися з собою. Була це картина з життя Софії Русової: "Дитячий садок", "Недільна школа", "У Старицьких", "Заговірники", "В тюрмі", "Рік 1917", які почалися привітною рецитацією, а кінчалися символічним приносом дарів. Перед сценкою обох її боків стояло ввесь час дванадцять молодих дівчат в однакових сріблистих стилізованих сукнях. Був це хор рецитаторок, який проспівав відповідно підібраними віршами поодинокі точки програми, вязав їх зі собою і вносив на залю якусь таємну містику".

Зі всіх привітів і промов було особливим слово Мілени Рудницької, близької приятельки Софії Русової, яку поміщуємо тут з малим скороченням, в якому авторка накреслила духовий портрет небуденної людини, жінки борця за права і державність українського народу.

* * *

СОФІЇ РУСОВІЙ В ДЕНЬ ЇЇ 80-ЛІТТЯ

Скільки разів дозволяла мені добра доля зустрінути Вас, достойна Дорога Приятелько?

Рахую на пальцях: Всеукраїнський Жіночий З'їзд

у Львові з кінцем грудня 1921 — Просвітянський Конгрес осінню 1929 у Львові — Потім Міжнародні Жіночі Конгреси в Празі й у Відні — відтак наша незабутня зустріч у Женеві в січні 1931 — потім знову Прага восені 1933 і вкінці Український Жіночий Конгрес у Станиславові літом 1934.

Отже всього на всього сім разів перетялися досі наші життєві стежки. Тимбільше що кожна зустріч мала, на жаль, доривочний характер, тривала тільки кілька днів, кожна проходила серед метушні конгресових нарад, у поспіху всяких занять і розмов. Але не зважаючи на цю доривочність, кожна зустріч з Вами врізалася мені в пам'ять глибоко назавжди. Зробили це не тільки зовнішні обставини, себто особливість ситуації, в яких мені пощастило бачити Вас, співпрацювати з Вами. Ні. Я пам'ятаю так добре кожну навіть незначну подробицю завдяки чарові Вашої особи, завдяки тому особливому потрясенню, якого зазнаємо завсіди при зустрічах з небуденною, направду винятковою індивідуальністю.

* * *

Я познайомилась з Вами в цікавих обставинах. Чи Ви пам'ятаєте Ваш приїзд до Львова з кінцем грудня 1921?

Галицьке жіноцтво переживало тоді великі дні. Після воєнної хуртовини, ми зачинали відбудовувати наше організаційне життя, а радше ми порішили будувати його на нових підвалинах, з новим пляном діяльности, з новою провідною метою. Збагачені з одного боку ідеалами визвольної боротьби і досвідом короткого періоду власної державности, та з другого боку повоєнними досягненнями жіноцтва всіх майже культурних країн світу, — ми хотіли достосувати свою жіночу організацію до нових національних потреб і до нової, поширеної ролі жінки-громадянки.

І ось з цією метою ми скликали до Львова на 22-23 грудня 1921 р. жіночі збори, які ми назвали Першим Всеукраїнським Жіночим З'їздом. Сьогодні, після станиславівського Конгресу, ця назва видається нам може за шумна; сьогодні ми назвали би такий з'їзд тільки нарадою або вічем. Все ж таки в тодішніх часах наш з'їзд був великим ділом. Приїхало тоді до Львова 387 жінок — не тільки з усіх частин Галичини, але були делегатки і з Буковини, і з Волині, приїхали теж представниці Наддніпрянщини з різних осередків еміграції. Отже своїм територіяльним складом це справді перший у повоєнній добі всеукраїнський з'їзд, на якому об'єднались представники різних частин української землі.

З'їзд мав тривати два дні, але поліція закрила його зараз на інавгураційному засіданні під кінець першого реферату.

Тоді з'явилися у Львові — ні, з неба впали... Ви!

Я й досі не знаю, чи Вам про наш з'їзд було відомо і Ви поспішили, щоби на нього встигнути, чи може Ваш приїзд у день нашого з'їзду був тільки щасливим припадком. Пам'ятаю, ми писали до Києва до Вас і до Старицької-Черняхівської, запрошуючи на З'їзд, але відповіді не дістали. Все ж ми Вас чекали і в цьому сподіванні, в цій надії, що може Ви над'їдете вибрали Вас неприсутню, почесною головою З'їзду.

І Ви приїхали, — приїхали щоправда вже після закриття З'їзду, але застали ще всіх його учасниць у Львові.

Бачу Вас досі так, як бачила Вас при першій зустрічі: на Вас обдерте лахміття, на Ваших ногах білі полотняні капці (кінець грудня!). Ви тікали перед черезвичайкою, перейшли Збруч, вирятували тільки наге життя — нічого більше.

Скільки Вам тоді було літ? Шістдесятшість. Ви йшли тинятись по світі — на злиденну долю скитальця.

Але Ваш настрій був бадьорий, як усіх нас учасниць З'їзду, що раділи Вашим несподіваним приїздом, раділи об'єднанням думок і змагань українського жіноцтва. Закриття З'їзду нас ні трохи не пригнобило.

Вечером мала відбутися академія в честь Наталії Кобринської, але й її влада заборонила. Ми зійшлися тільки на товариські сходини з чаєм. Зате на другий день відбулися довірочні наради, на яких прийнято резолюції, що виточили українській жіночій організації засадничу лінію, яка обов'язує й до сьогоднішнього дня.

Ви залишилися тоді у Львові кілька днів, мали виклад для громадянства п.н. "Індивідуалізм у вихованні й суспільнім житті".

* * *

Другий раз Ви приїхали до нас до Львова на Просвітянський З'їзд восени 1929 р. Тоді я мала змогу ближче з Вами познайомитися.

Хочу спершу пригадати Вам, яка весела історія скоїлася перед Вашим приїздом зі справою Вашої паспортової візи. Ви повідомили нас, що польський консулят у Празі робить труднощі з видачею візи на в'їзд до Польщі і просили поробити відповідні заходи у Львові або у Варшаві.

Я пішла до воєвідства, зголосилася до тодішнього начальника відділу безпеки, п. Р. з'ясувала йому справу, розказала хто Ви, чому і пощо хочете приїхати до Львова, і просила в імені з'їздового комітету видати відповідні доручення, щоб Ви дістали візу. На це почула я запит: "Які заслуги має пані Русова супроти польської держави, що Ви просите дозволу на в'їзд для неї?" Я витріщила очі, в першій

УЧАСНИЦІ КОНҐРЕСУ: ЧЛЕНИ ПРЕЗИДІЇ, ДІЛОВОГО КОМІТЕТУ, РЕФЕРЕНТКИ І ДЕЛЕҐАТКИ. В першому ряді члени Президії, зліва: Т. Солодка, четверта О. Кисілевська, дальше Софія Русова М. Рудницька, Євгенія Макарушкова, З. Мірна, Остання в першім ряді А. Рублева, стоїть в другім ряді за М. Рудницькою і С. Русовою, делеґатка Союзу Українок Канади — Ганна Романчич.

хвилині не могла зрозуміти в чому річ, потім відповіла. Коли до Польщі можуть приїздити тільки такі чужинці, які супроти неї заслужилися, тоді Софія Русова мусить зріктись приїзду до Львова. Вона ніколи нічим для Польщі не заслужилася. Ціле своє життя вона працювала тільки для українського народу". З цим я відійшла.

На другий день мене запросили до воєвідства. Цим разом прийняв мене радник І., "спец" від українських справ. Йому не треба було пояснювати хто Ви. Він вибачався за "непорозуміння", яке вийшло попереднього дня. Ви дістали візу і приїхали.

З Вашого тодішнього побуту у Львові особливо ласкаво врізалися мені в пам'ять два моменти.

Спільна вечеря в "Гостинниці" після Просвітнього З'їзду. За столом повно гостей, але настрою нема, розмова не клеїлася. Бо там, на почесному місці праворуч президії з'їзду сидить большевицький консуль, п. Лапчинський. (Бачите, ми в Галичині вже всякі речі пережили. Тоді — це були часи, коли большевицький консуль приходив на українські національні свята, складав привіти від уряду "суверенної" Української Радянської Республіки, — його вітали та на почесні місця саджали... Сьогодні нам це видається фантастичним абсурдом. Зате сьогодні інші речі стали в нас можливі... Але це вже сюди не належить).

А кілька крісел дальше, на другому боці президії, сиділи Ви, — вигнанка, яка на старі літа мусіла покинути рідну землю, бо для Неї в цій "суверенній українській державі" місця не стало...

Ах, як мені було соромно тоді перед Вами, і думаю, що не тільки мені.

За столом ішли промови. Взяли слово і Ви. Що це була за майстерна промова — просто вершок політичного розуму, дипльоматії й культури! Ви говорили про гуманні засади, без яких нема і не може бути справжньої культури — згадали нещасну Батьківщину — натякнули на єдність Нації та необхідність її солідарности у стражданнях. Що це була за лекція для п. Лапчинського і для тих, які його запросили! При тому Ви сказали це все з таким незрівняним тактом, з такою поміркованістю і гідністю, що ніхто не мав права на Вас образитися.

З цілого серця я Вам була вдячна за ту промову, якою Ви врятували честь нас усіх, що з п. Лапчинським, представником большевицького уряду, за спільним столом сиділи.

На другий день у вечорі ми, жінки, гостили Вас у Союзі Українок. Зійшлися тоді всі "праві" і "ліві", "католички" і "ліберальки", "старі" і молоді. Ніхто не смів відмовитися від участи в сходинах, улаштованих для Вас. Ваша Особа, Ваш авторитет, пошана і любов до Вас з'єднали на усіх — бодай на цей один вечір...

* * *

Зустрічала я Вас пізніше ще на міжнародніх жіночих конґресах у Празі й у Відні.

У Празі восени 1929 р. відбувався конґрес пацифістичної жіночої організації — Міжнародньої Жіночої Ліґи миру і свободи, у Відні весною 1930 р. конґрес Міжнародної Жіночої Ради.

На одному і на другому я мала нагоду приглянутися Вашій праці і пізнати ті Ваші прикмети, які роблять Вас просто неоціненою до пропаґандивної роботи на міжнародньому терені: побіч високої культури і знання чужих мов, запал і суґестивна сила переконувати других про слушність нашої справи, наших домагань.

Чи треба було виступати з промовою, чи написати меморіял — Ви завсіди були готові до всякої роботи, не відмовлялися від ніякого завдання і завсіди стояли на його висоті.

А для нас, молодшої ґенерації жіноцтва, яка це була радість, яка гордість, — могти похвалитися Вами перед чужинками, показати їм, що й ми не є безбатченками, що й в нас є свої піонерки.

Коли весною 1930 р. відбувався у Відні Конґрес Міжнародньої Жіночої Ради, тоді Україна вже не була її членом. Нас виключили як недержавну націю, ще 1926 року завдяки заходам добрих сусідок. Щоб осолодити українкам це кривдяче рішення, запропонували Вам тоді почесне членство у Міжнародній Раді. Ви відмовились від цього відзначення, мотивуючи, що в організації, де нема місця на Ваш край, Ви не можете засідати.

Нарадам віденського Конґресу Міжнародньої Ради я прислухувалася як "гість", приїхавши тоді до Відня на засідання екзекутиви нашої жіночої інтернаціоналки Міжнароднього Жіночого Союзу. У складі канадійської делеґації на Конґрес Ради була одна наша землячка пані Йонкерова з Вінніпеґу. І ось ми обі рішили використати Вашу присутність на Конґресі на пропаґанди національної справи, подати меморіял до президії Конґресу, роздати його копії між усі учасниці. Але для того були необхідні Ви, як голова Української Жіночої Ради, що репрезентувала колись українок у Міжнародній Раді. Ми зателеґрафували до Вас до Праги і Ви негайно приїхали, не зважаючи на труд, готові як завжди до послуг.

З вашого тодішнього побуту у Відні мені залишилася в пам'яті така картина. Великий гол цісарського Бурґу. У стіп широких мармурових сходів стоїте Ви розмовляючи з леді Абердін, президенткою Міжнародної Жіночої Ради. Бачу велику, масивну постать тієї жінки, одягнену просто з орієнтальною помпою, цілу обвішену дорогоцінними клейнодами. Вона з найвищої англійської аристократії, її чоловік довгі роки був ґубернатором Канади і віцекоролем Ірляндії. Побіч неї стоїте Ви — дрібні, у скромній чорній сукні. Розмова йшла на тему виключення українок з Міжнародної Жіночої Ради. З її уст впали слова: "Юридичні вимоги статутова необхідність" — з Ваших: "Гуманність, справедливість, воля".

Моральну перемогу віднесли Ви, але Міжнародня Рада свого становища не змінила. Наш меморіял не мав реального наслідку, зате він наробив багато шуму між делеґатками.

Ми погодились обі на тому, що коли нам не дають змоги співпрацювати мирно з культурним світом, так довго залишається нам одне: бути бунтарями Европи.

* * *

Не забути мені зустрічі з Вами в січні 1931 р. у Женеві. Ми з'їхалися там несподівано, обі з тією самою ціллю: щоб промостити шлях українським петиціям до Ліги Націй у справі відомих подій з осені 1930 р. Ви приїхали як делеґатка еміґрації, я — як делеґатка краю.

Пам'ятаю, як Ви були огірчені, як схвильовані всіма тими труднощами, на які ми натрапили на женевському ґрунті: з одного боку важка процедура женевської інституції, з другого боку фальш і гіпокризія міжнароднього політичного світу. Ви бажали допомогти страждаючим миттю, негайно. Вам хотілось бачити якстій на своїх очах, висліди наших заходів, перемогу справедливости. А тим часом перед нами стояв грубий, здавалося, непоборний мур формалістики і людської байдужости...

Вечером Ви бували втомлені, знеохочені, але на другий день рано Ви віднаходили свою бадьорість і знову бралися енергійно до праці: ходили до людей, говорили, переконували...

Одначе одного дня ввечір я застала Вас у Вашій кімнаті обуреною, ображеною до краю. Я налякалася. Питаю — в чому річ: чи Вас де нечемно приняли, хто посмів Вас образити?

— Подумайте, я питала п. Р. С., що мені робити, щоби допомогти справі, а він мені порадив звернутися до польського міністра, — почула я Вашу відповідь.

Ваш голос тремтів з пересердя на того землячка, для якого дана справа була тільки внутрішньою справою однієї держави та який цілими днями проходжувався по колюарах Ліги Націй у товаристві делеґації тієї держави, привезений ними як живий доказ, які вони толерантні і як ми, що вносимо петиції, непоправні бунтарі й авантюристи...

* * *

Бачила я Вас ще восени 1933 р., коли зупинилася в Празі повертаючи з Женеви. Тоді особливо актуальні для українського політичного світу були дві справи: допомога голодній Україні і справа Всеукраїнського

Національного Конґресу. До обох тих справ Ви стали дуже близько. На засіданні ініціятивного конґресового комітету Ви з полум'яним запалом розвівали всі сумніви та відпирали закиди, які до ідеї Національного Конґресу ставилися неприхильно і з недовірям.

Мені довелося говорити з Вами багато про Національний Конґрес, про можливість і форми його реалізації. Ви підкреслювали заєдно одну думку: партійний підхід до справи Конґресу не прихильний, до нього треба притягнути в найширшій мірі громадський чинник; коли Конґрес будуть підготовляти і тримати у своїх руках тільки політичні партії, то це спаралізує всяку працю і вбє сам Конґрес.

Чи не мали Ви рації? Чи не тому справа Всеукраїнського Конґресу застрягла на мертвій точці, що в його організацію покладено партійні принципи.

* * *

На Українському Жіночому Конґресі в червні 1934 р. бачилися ми востаннє. Пережили ми тоді з собою п'ять світлих днів , яких спогад залишиться назавжди одним з найкращих у нашому житті. Серед сірої буденщини, серед безнадійної нашої національної дійсности, серед усіх прикрощів і труднощів повсякденної боротьби — п'ять ясних радісних днів, коли все українське жіноцтво було одною нерозривною могутньою сім'єю...

Скільки блиску і поваги додала Конґресові сама Ваша присутність, то хіба не треба казати.

Перед очима пересуваються мені окремі картини Конґресу.

Пам'ятаю дуже добре Ваш привіт еміґрації на інавґураційному засіданні, який потряс цілою залею, пригадавши всім учасникам траґедію Великої України. Пам'ятаю Ваш реферат про дошкільне виховання. Ні — це не був реферат це була одногодинна імпровізація (виголошена з пам'яті навіть без усяких записок) про душу дитини і способи її формування, — одна з найкращих промов, яку я в житті чула. Пам'ятаю теж добре Ваш виступ у т. зв. релігійній дискусії, коли Ви протиставили загорілому доктринерству найбільш гуманне розуміння релігії та вміли відразу втихомирити всі пристрасті.

Але найсильніше записалися мені в пам'яті дві картини.

Свято селянки, майдан вкритий лавами жінок, які зорганізованими рядами дефілюють перед трибунами. В льожі сидите Ви і з Ваших очей ллються сльози. Сльози радости — найбільш благородні сльози, одинокі, яких не треба соромитися. У своєму житті Ви, мабуть, не багато мали нагод до таких сліз.

А день після закінчення концерту, заки Ви від'їхали через Чернівці до Румунії, Ви казали себе завести на могили жовнірів, що погибли у визвольній боротьбі. Ви впали навколішки, припали цілим своїм знеможеним тілом до землі, цілували її і довго, довго не можна було Вас від тих могил відорвати.

* * *

Чого Вам бажати, Високодостойна Дорога Приятелько, в день Вашого 80-ліття?

За труд Вашого життя, за Вашу невтомну працю, за всі скарби Вашого серця й ума — бажаю Вам одного: своїми очима оглядати ще Батьківщину, бачити її вільною, великою і щасливою.

Мілєна Рудницька

Всеканадський трофей Панства Базюків за взірцеву діяльність молодшого відділу СУМК

Хочу пригадати про Всеканадський Трофей панства Базюків "За взірцеву Діяльність Молодшого Відділу СУМК". Кожний відділ молодшого СУМК повинен взяти участь у цьому змаганні.

Змагання почалося 1-го вересня 1985 року і буде продовжуватися до 31-го травня 1987 року.

Прошу брати участь у цьому змаганні. На З'їзді, який відбудеться в Саскатуні в серпні 1987 року, буде вручення цього трофею переможцям змагання.

Вручення трофею ім. Панства Базюків на Всеканадському З'їзді СУС, котрий відбувся у Віннінпезі в липні 1985 р. для молодшого відділу СУМК при Катедральній громаді Св. Івана у Едмонтоні, Альберта. Зліва направо: Анна Папіш зі Саскатуну, Саск., референтка молодшого СУМК на Канаду; Ґреґ Наконечний, голова молодшого СУМК при Катедральній громаді Св. Івана; Панство Базюк, фундатори трофею.

АСКОЛЬДОВА МОГИЛА

Наталена Королева

Письменниця Наталена Королева дає нам у своїй розповіді-легенді, основаній на народніх переказах, образ тодішньої боротьби за віру Христову. "Легенди Київські" Наталени Королевої це один з рідкісних літературних творів присвячених тій добі.

Князь Аскольд, вибираючись зі своєю дружиною на полювання дає розказ своїм воїнам вигнати з Києва всіх Світовидів, провідників і жерців поганської віри з їх провідником Водославом, бо він, князь Русі-України, Аскольд, визнає віру Христову, в якій пізнав правдивого Бога...

* * *

Як хмара, що несе громовицю, тиха й біла сунула лава Святовидових жерців княжим дідинцем. Водслав, верховний жрець, взяв із собою численний супровід навмисне:

— Най бачить князь Асколд-Миколай, що нова віра грецька не зменшила давнеколишньої горливости. Ще стоять на висотах Київських і Перун Срібноголовий, і Святовидова святиня пишна під охороною трьох соток мужів певних, збройних, комонних. Вони і день-денно, і ніч-нічно почесну сторожу при храмі держать...

Та ж... і дари Водславові, й прохання покірні й умовляння, що таять в собі натяк-пересторогу:

Могутніші Стрибожі Внуки, як персть земна, людина ж — марна, хоча б і княжим вінцем увінчана...

Все ні дочого, все — дарма: тільки злоститься князь, ані вислухати не хоче.

— Годі мені в очі світити і досить колінкувати! Надаремний загай. Сказано — промовив князь і підвівся з столу.

Був невблаганий й твердий, як скелі над морем Варяжським.

Сказано!.. Капище Святовидове знищити. Ані стовпа, що на межах гаїв посвятних, а-ні того "слупа" Святовидового трьохликого віднині не стерпить князь на землі Київській. Бо ж вся та країна, як довга, так і широка — невзабарі має стати, як став сам князь Миколай — християнською! То ж за три дні най вимандрують жерці за межі Київські хочби й до землі Ругіан, чи на острів Руйану. Там бо ж найпишніша святиня бога їхнього. А за минуле князь не мстить: можуть взяти з собою все своє добро, всі начиння посвятні і самого Святовида з Перуном.

— Мені бо, — з усміхом закінчив Аскольд, — не слід є з істуканами на прю ставати. Не вороги вони, лише — непотріб.

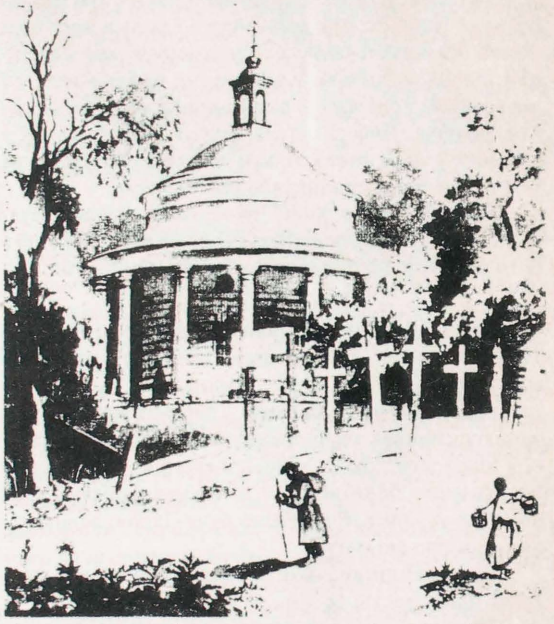

Т. Шевченко. Аскольдова могила. Акварель, 1846.

І немов на висміх жерцям, що докуку йому вчинили, княжий виїзд на влови затримали, — не зачекав Аскольд, щоб Святовидові слуги бодай з двору княжого виступили. В миготінні зброї та барв, мов вихор, триском винісся широко відчиненою брамою князь із дружинниками. Куряву збили на гостинці широкім і впрост через Поле Угорське майнули в ліси Звіринецькі по глушинах понадбережних.

Ледве стримав правицю свою Водслав, щоб стрілою прокляття в зобидчика-князя не метнула. Та ж: чи бог потрібує зброї на смертного?

Жрець щільніше загорнувся своїм білим плащем, нижче насунув на скроні дубовий вінок і пошепки дав шлюб:

— Буде гідна тебе, Святовиде, остання офіра наша. Буде!

Черком всів на коня-білогрива, що ніколи не стрижено йому довгого волосу ні в хвості, ні в гриві й також повним чвалом вилетів з своїм супроводом з княжого двору.

В святині ж закипіла праця, заметишились жерці й вірники, мов бджоли в бортні в дообідній липневій порі.

— "Буде гідна тебе, Святовиде, остання офіра!"

— думав своєї Водслав, даючи накази щодо приправ у мандрівку далеку. Та ж дивні були ті приправи жерців. Не складали майна до міхів шкуратяних, не зашивали срібла-злота до широких мандрівних чересів. А натомість лагодили зброю: на куші тугі нові тятиви напинали, меч гострили, на оштєпи брали калені трьохбокі гроти — "ключим". З стаєнь виводили посвятних коней, що їх Водслав пробризкував наговорною водою.

А за коротку хвилю не тільки триста вершників з варти Святовидової, але ж і молоді жерці — піші й комонники розсипались по лісах Звіренецьких. А Водслав, що тільки він один міг до святині, де Святовид перебував, увіходити, — щільно затяг ізсередини шкуряну запону. Запинала вона одинокі храмові двері, що виходили на широке дворище храмове, куди сходились всі інші жерці, трьох ріжних гідностей, слуги Святовидові — старші вірники на моління й офірування.

Старий жрець вклав до Святовидової правиці важкий двосічний меч. З лівої руки вийняв ріг з вином, натомість дав "родину стріл наговорених", в крові гадій закалених. Потім високо підніс до неба руки й молився-стогнав:

— Під меч! Під меч поклади його, боже. Під меч!

Відійшов на кілька кроків до срібної миси, що стояла на штудернім тринозі, налив до неї води "непочатої", тієї, що її до схід-сонця сам що-дня з "таємно" лісової криниці-джерела приносив. По тій воді ворожити мав.

Переніс триніг з мисою перед статую бога, нахилився над водою, простягши вперед руки, й закляк з нерухомим поглядом, зануреним у прозору воду. В храмі нашорошилась тиша, ніби чекаючи пророчих слів. Але с-поза храмової стіни почав пирхати Святовидів кінь. Здавалось питав Святовида, нагадував:

— "Чи не час вже обїздити землю? Та й проглянути треба: де небезпека причаїлася, чи нову напасть готує Чорнобог?

Пирхав і пирхав, неначе з нетерплячки. Стояв завжди за вівтарною стіною, завжди напоготові прийняти на спину золоте сідло, що лежало в самім храмі до роспорядимости бога. Тільки ж бог та найвищий жрець сміли діткнутись посвятного коня. Жрець міг його годувати, напувати, чистити, але кульбачити золотим сідлом міг тільки сам Святовид, коли в темних ночах робив "оглядини світа". Ранками по таких ночах Водслав знаходив посвяченого коня вкритого милом, в тяжкому диху. Але трьохликий його володар був незмінний, сторожко, але спокійно дивився він всіма шістьма очима в минуле, дійсність і майбутнє, й ніщо в світі й поза світом не було вкрите від його зору.

Час минав. Жерцеві руки, мов налиті оливом, тягли до землі. Очі від напруги зайшли сльозою, ноги тремтіли, у вухах гучало. Немов земля починала тріпотати, як на водянім шерху, а над нею гучав розгойданий бурею ліс. Імла застилала воду в мисці, закучерявилась перед очима, креслючи веселкові стежки та протопти. І ними побігли Водславові очі, немов коліщата, пущені згори. Думка ширяла орлицею понад всією Київською Землею, пильнуючи кроків тих, кого послав сам Святовид росказом уст жерця свого — Водслава.

Не нашою — людською... Своєю власною рукою помстися, боже, Тобі належить насолода та! — молився Водслав з останніх сил,а серцем відчував кроки підвладних своїх і тупіт їхніх коней, що, як і вершники, мов житло власне, знали старезні ліси далеко й широко.

А в глушинах тих справді сотки очей стежили за Аскольдом та його дружиною, що продирались лісами-хащами. Та князь нічого не почував, не вчув і не побачив, бо "йшов за звірем". Тільки було йому — ловцеві вправному — неначе дивно: от-ось зовсім близько, субіч шусне, — і знов — немов у тань пішов — не чути ані диху! То ось немов мигне у сухолісі, то знову у сутінь пірне, як ведмідь в свою гавру. Ні пси, ні пардуси-котюги не можуть "піднести" звіря. Омана, чари, злуда?... Та ж ясно чути: ось знову хрустить під звірем! Та ж най і чари: князь не відступить! Все прудчіш летить Аскольдів кінь, все глибше в хащу заносить. Давно вже князь — один, з дружини лише четверо в звязку, не відстають від князя. То — найпевніщі й найліпші ловці-товарищі. Та й про них забув Аскольд, бо ж пориває його цікавість і загара.

А в капищі під звіслими вусами жерця Водслава ясніє злорадісний усміх.:

— Добре справляються Святовидові діти... Бог помагає своїм вірникам. Вже ведуть вони гущавинами Аскольда туди, де знайде його Святовидова мста.

Ось ще хвилина, і раптом, як зела з прілої весняної землі, теплими дощами Яр-бога змитої, — виросли довкола князя бойовники Святовидові. Так вправно мечами блиски метають, що — здається — в кожного не дві руки, а по шість пар з рамен виростає. І кожна кидає блискавки...

Довершено!

Цілою своєю вагою впала помста. Смертельний удар засяг князя Аскольда, не минув і його вірних прибічників-друзів. Всі удалі та угарні ловці стали вловом Смерти-Морани: полягли кістьми на узміжку Поляни Святовидової. Ще на мить одну отямився вбитий Аскольд. Усвідомив уривком вгасаючої думки:

— Пробито голову в тімені... ноги зломані, груди проткнуто списом...

Клекоче не згужавіла ще княжа кров у розявлених устах, а каламутний погляд, крізь серпанок смерти ще бачить лісову прогалину. Он межний стовп на узміжжі, вартує Святовидів "Слуп" над потоком. Он сям-тут лежать всі чотирі дружинники княжі, що з ним вірно сябрували, всі — чолом до землі — поганському богові в-останнє вклонились, у підніжжа "слупу" лягли. Найближче до князя, улюбленець юнак Услад, головою русявою аж у потічок занурився, а драгву увяз руками... Немає більш нікого — повтікали убий-душі...

Вгасаючий Аскольдів погляд спинивсь ще на світлій смужці зеленого неба, вритій, мов інкрустація тиркизу в старовинну мідь — до темнозеленої стіни лісу. Несподіваним холодом раптом облилось вже затихаюче серце. І разом зменшилась перед тим нестерпна болість ран: з кровю й життям також втікала з тіла. Стало легко й спокійно, як по відкинутім тягарі. І думка ясна, аж гостра, блиснула в мозку на мить зміцнілім:

— Прийми, Ісусе Христе, душу служебника Свого, Миколая. Най буду офірою за... тих, що не відають, що творять"...

Напнувсь і спробував піднести для хреста ще недавно могутню правицю. Та ж від того руху з грудей цівкою ринула кров. Велике тіло розпружилось, витяглось в повну довжину і вгрузло — нерухоме — у мнякий пухкий мох під великим пірамідальним дубом.

* * *

Звіринецький владика Ольма з ватагою хлопів закінчував рубати дерево на нові засіки. Вглядівши високого оленя, що гнав напрямом до "Слупу" владика мовчки зробив знак старшому дроворубці, мигнув на двох волоських псів й, перекинувши важку кушу на руці, безшумно рушив назукісь оленеві.

— Пішов пити з потоку біля "Слупу" — міркував Ольма й намагаючись не поворухнути ані галузинки, прокрадався за звірем. І зненацька немов би сам перетворився на слуп: біля потоку зочив пятьох, багато вдягнених мерців, розкидані тарчі, зламані ратища, труп великого коня — пізнав відразу — княжого коня на зритій в бою землі. Оглянувся обачно, не повертаючи голови лиш обвів поглядом: чи нема десь у засідці когось із живих? І тримаючу за собою псів, підступив до трупів.

— Так! Князь Миколай! — не стримав Ольма невільного покрику. Стояв, спустивши на груди голову й повними суму очима дивився на спокійне Аскольдове обличчя, чисте від крови, неспотворене ранами. Діткнувся студеної руки, що ще тримала тяжкого келепа, перехрестився, впавши навколюшки, але не затримався довго. Прудко звівсь і підбігцем повернув до дроворубів. Бачив, як вони вимахували сокирами, але ж якийсь час майже не усвідомлював собі, що роблять хлопи, бо ж не чув гулких ударів сокир по білих тілах могутніх дерев, не чув тяжкого хекання потомлених смердів. Аж по хвилі труснув головою й махнув рукою на дозорця. Кремезний, озброєний чоловік підбіг до пана.

— Здвигу, — дихаючи, промовив владика, — ось, там... замордовано нашого... князя... Миколая... Постривай!.. Тут, біля "Слупу" ще лежить тіло його й дружинників... Гони по коні, по лучників, підводи. Відвеземо до городища. А смердам вели рубати дерево на будову. Замість того поганського стовпа на межі Святовидових гаїв, най стане церква на честь святого Миколая. Най стоятиме там на вічні часи, де була пролита чиста кров християнська...

Сталося по бажанню Ольми-владики: його слуги зрівняли з землею поганський "Слуп", а на його місці невзабарі виросла церківця "На слупі", серед хащ, на узмішку Святовидових посвятних лісів. Але ж в насидженому місці, мов у гаврі медвежій, сиділи жерці Святовидові. Не встиг вигостити їх з своїх земель князь Аскольд. І, може б живі, що в Києві стольнім гіркими слізми смерть Аскольдову оплакували, може б і дали вони ради з Водславом, — та ж схвилювало їх чудо дивне. Не схотів мертвий князь Аскольд-Миколай покинути місце, скроплене власною кровю! Немов корінням у землю вросло у мох під майним дубом гостроверхим його велике тіло. І хоч шість пар найкремезніших княжих дружинників ледве здужавши, тіло князеве з землі здвигли, й на вкритий килимами повіз поклали, — не рушили конізмії того повозу з місця.

— Хоче князь Аскольд тут лишитись! Хоче стати на сторожі, щоб з чорних хащ не виходила погань нехрещена й не ширилась пошестю на Русь-Україну.

Тут сказали думні мужі, дорадники, дружина. Так вирішив і стольний люд.

І таки була то ясна правда. Бо ж, коли зібралось духовенство "погребеніє творити" й відспівало "посліднє цілування", — лише два дружинники, як дитину до сну, — Аскольдове тіло до труни тисової уложили. Товаришів же його, що з ним й до смерти сябрували, — хрестом довкола княжої могили поклали:

— Най християнською кровю охрещений буде Святовидів "Слуп".

А дуб гостроверхий, що мов свічка рівна над могилою княжою зеленів, — назвав люд "княждубом". І звичай не знати з чого виріс: коли друзі в побратимстві "на життя і на смерть словом мінялись", — не вином-медами на учтах пишних слово вірности запивали, а йшли до потоку під "княж-дуб". Там водою, що кровю вірних воїв Аскольдових і кровю князя чесного була освячена, рукою начерп-

нувши, один одному напитись давали, що б вірність тривала.

— "На цім світі — і далі"!...

* * *

Час минав. Виповнилось бажання Аскольдове: вже ціла Русь-Україна ставала християнською. Однак у гущах Радомильських, в Байраках Ржищевських, по танях Гостомельських та Ірпенських, і в найближчих Київських — лісах Демієвських та Звіринецьких де-не-де курилися ще поганські жертовники. Таки твердо погань лісова своїх посвятних місць трималася, від людей та сонця праведного по хащах ховаючись.

Одної тихої, безвітряної днини, як свічка, згоріла Ольмою збудована церква. Згоріла так тихо, що навіть ніхто й не помітив у Києві пожежі. Гадали в місті стольнім: купи вуглярів курять стовпом свіжого диму. Та ж унедовзі на попелищі, саме на місці, де святий престіл стояв, — мов з попелу виріс, щоправда, не такий вже й високий, але ж і чималий Святовидів "Слуп", з церковного підмурівку зложений...

Стояв знову. А дні, як за часів прадавніх, все пливли далі. Упливали по хвилях Дніпрових до Понту Евксинського, роки і століття. У стольнім Києві княжив гідно отчич Мстислав Володимирович. І одного дня сталось, що князь аж надто втомився духом на довгій нараді з послами Черніговськими.

— Ні, годі вже! — сказав, — мушу повітрям вільним думки провіяти, та й кости промяти!

І видався з чотирмя дружинниками ген на гори, понад Дніпром. Проскакали Угорське Поле й уїхали в Звіринецький ліс. Перед прогулянкою мало підкрепився був князь трапезою. Масна була, корінням заморським міцно приперчена верещака з чорносливом грецьким та свининою свійською. І пизи були, мов маслом налиті. А день на-причуд паркий видався. І вогнем палила спрага князя Мстислава. Взявся був за фляшку з вином грецьким, що при боці була, а вона — така тепла, як тіло живе. Ех, би води студеної! Так де ж ти її на таких горах знайдеш!

— Та ж як, княже наш ясний. Ось тут, у "княж-дуба" при руці "княжа вода" в потоці, мов на кризі настояна! — говорить старий дружинник.

Повернув князь свого бахмата до "Слупу", де вже давно й памяти не було про Ольмову церківцю.

Замість неї міцно стояв читирьохкутній жертовник — стовп. А на нім дотлівало сарняче мясо, поганська офіра, синій димок до неба свердлом вкручуючи.

Здивовано дивився князь на димок. Перевів потім очі на княж-дуб і зачудувався. Ніде бо у Києві не було такого дивного дуба: як тополя струнний, темнозелений чіп!

— А-а! Це ж той, що з крови Аскольдової виріс... кажуть люде! — пролунало княжою думкою. — Майний же який, та й листям рясний!

А дуб — високий і міцний, лише верховіттям легесенько над поганським жертовником хитає. Шепотить мяхко й сумно, немов дивуючись, як легко забувається племенем людським ясна минувшина, але ж стара ворожнеча все слід свій лишає.

Замислився князь Мстислав. Згадав про попередника Аскольда-Миколая. А коли знову звів свій зір на дуба кучерявого, блиснуло йому якесь світло у темній листві. Ніби лампада засвітилась. Приглянувся князь: аж при стовбурі "княж-дубу" вся в ясному промінні сяє-виблискує золотими шатами ікона Святого Миколая.

Спішився князь, впав навколішки, як годиться, святій іконі вклонився. — Ще від сьогодня направляти камінь на відбудову церкви, — озвався до дружинників. — Най буде нова, міцна, камяна тут церква. А щоб слуп поганський вже більш тут не відновлювався, бути їй у вигляді стовпа. Імя ж їй — Свято-Миколаївська. Скачи, Славе, до замку: приведи почесну варту іконі святій. Поки ж прибудете, — першу варту вартуємо ми...

Сталось це року Божого 1113-го...

Під час культурної програми 15 лютого 1987 року, Відділ Союзу Українок Канади ім. Олени Пчілки в Йорктоні, Саск. пожертвував $500.00 теологові місцевої громади, Євгенові Маскимюкові на частинне покриття кошту богословських студій. На фотографії з правого боку стоїть пані Анна Кучерява, голова відділу ім. О. Пчілки, яка вручує стипендію Євгенові Максимюкові.

Молодій жінці

Євген Онацький

"Очима душі — голосом серця"
переспіви з Ніно Сальванескі.

Вір у своє покликання жінки.

Вір особливо тоді, коли приходиться страждати.

Можуть проходити тисячоліття, можуть змінятися цивілізації й філософії, але твоє завдання залишається все те ж саме — незмінне і несмертельне.

І якщо хто навіть посміхатиметься з цього романтизму, старого, як світ, пам'ятай, що тобі призначено ділити радість і горе того, кого любитимеш, і повертати йому — словом чи усмішкою — трохи віри й надії

Ніхто не має призначення, кращого від твого, бо ніколи не потребував теж ніжного жіночого серця, щоб могти знову вірити у вічні вартості життя, що в них надто часто сумніваються.

Нема більшої радости, ніж давати квіти й обіцянки, мрії й надії.

Тому — май надію порадувати трохи навіть невідомого, що зустрічаєш на вулиці.

Тому — май надію, що приємніше тобі буде в житті потішати інших, ніж знаходити в них потіху.

Тому — май надію, що будеш більше любити й служити, ніж збирати любов і обслугу.

Тому — май надію давати значно більше, ніж отримувати...

Тому — май надію бути доброю товаришкою того, кого все життя любитимеш.

Тому — май надію зрозуміти кожну мовчанку і відповісти на всі запити.

Тому — май надію бути помічною кожному серцеві, що терпить, і кожній душі, що тремтить.

Вір у своє призначення жінки і чекай з усмішкою пригоду майбутнього.

Незнайомій дівчині

Ти надієшся, може бути, знайти якусь працю.

Може бути, тобі треба заробити на свій щоденний прожиток.

І ти дивишся навкрути, вдивляєшся запитливо в обличчя і в речі: коли? де? скільки? як? від кого?

І тремтиш при думці, що, може, опинишся в якомусь безбарвному й холодному кутку, де твоя молодість відцвіте без плоду.

Бо дійсно: служба десь в канцелярії, а то й на фабриці, це — ніби сітка, в якій в'януть мрії свободи; а ляда крамниці — це не балкон, звідки б можна сподіватися якоїсь серенади...

А проте, треба ж заробити на щоденний прожиток!

А, може, ти вже маєш якусь працю і щоранку швиденько біжиш до неї. Може бути, ти вже знаєш точний розподіл праці, суворі, проникливі погляди і змінливий настрій людський...

Так, твій пан — потреба, і публіка — твій другий пан.

Королева касових розрахунків, а, може бути, писальної машинки, ти вже знаєш завжди однакові, монотонні дні з людьми неоднакових настроїв, ідноді надто мало чемними, а іноді навіть занадто ввічливими.

І ти вже знаєш, що говорити "так" не завжди випадає.

Але поволі ти привчаєшся бути частинкою складного суспільного організму і відчуваєш задоволення гідности, що й ти чимсь корисна.

І відчуваєш, як особливо приємно бути корисною в сфері духовій, де твоя жіночість може діяти майже несвідомо.

Дбай же, щоб однотонність сірих, безбарвних днів не вкрила всієї блакиті твого неба.

Залиши прочиненим вікно для мрії, а двері — відчинені для можливого щастя.

ПРИВІТ

Щирий привіт складаю Союзові Українок Канади з нагоди 60-ліття його активної громадської праці для свого народу і Церкви.

Разом з тим вітаємо моїх дорогих батьків-піонерів громадського руху в Канаді — маму Ірину Федрик, якій сповнилось 85 літ, тата Теодора, якому сповнилось 87 років. Обидвоє вони впродовж свого життя, ще від молодих літ трудились для українських організацій і Церкви. Мама довгі роки була активною членкою Союзу Українок по відділах; тато в церковних громадах, та членом СУС, Колегії св. Андрея.

В їх честь з нагоди ювілейного року Союзу складаю побажання здоров'я, спокою і щасливих днів. Засилаю 85.00 дол. на журнал "Промінь".

Дочка Марія Самоїл з родиною, Вінніпег.

ВОЛИНЬ ВІТАЄ ТИСЯЧОЛІТТЯ СВОЇМИ ЦЕРКВАМИ

Чергова серія ювілейних марок

Підходимо все ближче до славетного ювілею Хрещення України і відзначування його набирає на силі. В повному ході ряд великих культурних проєктів, видано ряд більших і менших публікацій, іде підготова до репрезентативних імпрез та маніфестаційних з'їздів. Хто схоче зберегти чи передати молодшому поколінню пам'ятку з цього ювілею, може це вже теж починати робити, бож уже є в продажу медалі, відзнаки й марки.

Про ці останні й мова. Якось ніхто досі ще не здобувся на офіційне видання таких пропам'ятних марок, на які напевно нетерпляче ждуть сотні українських та інших колекціонерів-філателістів, — і ми повинні дати повне признання установам, що намаються заповнити і цю прогалину: Інститутові Дослідів Волині та Т-ву "Волинь" у Вінніпезі. Збирачі-українці знають, що вже минулого року заходом цих організацій були видані два пропам'ятні бльоки (аркуші по 6 марок) "Тисячоліття Хрещення Русі-України", обидва виконані багатоколірним друком за проєктом відомого нашого мистця-графіка Ростислава Глувка з Англії і там же під його наглядом друковані.

Не знаємо, чи багато наших філателістів мають це вартісне і пам'яткове видання (перше таке з нагоди ювілею), бо було видано накладом по 200 аркушиків, але на кожний випадок варт про нього написати до Т-ва "Волинь" і дістати. Продавали бльок по 3 дол. А коли бльоків не дістанете, Вам пришлють чергове ювілейне видання — "Тисячоліття Хрещення України — церкви на Волині", — прекрасне, люксусове й репрезентативне видання, на якому рукою мистця Р. Глувка кинено зарис Почаївської Лаври та обрамовано його десятьма марками з найславетнішими нашими храмами Волині: Почаїв, Острiг, Крем'янець, Ковель, Рівне, Низькеничі, Володимир Вол., Луцьк, Межеріч і Берестечко.

Ще ніколи не мали ми такої колекції цих святинь у такій мініятюрній з мистецького боку формі, як тепер в тому дякуймо Інститутові й Т-ву "Волинь".

Поспішіться, колектори-українці, бо наклад знову дуже, таки дуже обмежений. *(ак)*

Адреса для замовлень:

SOCIETY OF VOLYN,
Postal Station "B",
Box 3651, Winnipeg, Manitoba,
Canada R2W 3R4

МОНТРЕАЛЬ ШАШКЕВИЧЕВІ

В неділю, 29 березня ц.р. в "Домі Молоді" в Монтреалі відбулася святочна доповідь професора Ярослава Розумного, Голови Славістичного відділу Манітобського університету на тему "Таємниці культу Маркіяна Шашкевича", з приводу 150-ліття появи "Русалки Дністрової" і 175-ліття від народження пробудителя Галицької України. Святочне відзначення цих подій влаштувало Товариство Українських Професіоналістів і Підприємців в Монтреалі, під головуванням Зорянни Гриценко-Лугової, при співпраці Клюбу Українських Студентів МекҐільського й Конкордського університетів. У святкуваннях взяла численну участь українська громада Монтреалю та позамісцеві гості.

У своїй доповіді професор Розумний проаналізував ті чинники, які вплинули на оформлення міту й культу Шашкевича, який сьогодні вийшов поза межі регіонального до всеукраїнського значення. Він зупинився на особистих прикметах молодого студента-поета, а згодом священика, на його широкій на той час освіті й усвідомленні культурного та політичного становища галицького суспільства, яке в тому часі ділилося на спольщене й знімеччине духовенство й інтелігенцію та на принижене чужими й своїми силами селянство.

Доповідач також проаналізував панівні тоді європейські течії особистої свободу й свободи невільних народів, які внесли гасла наполеонівських воєн, а зокрема на філософії романтизму державних і недержавних народів, що зосереджувався на джерелах національної самобутности, зокрема на історизмі, національній мові та національному етосі, що зберігся в народних звичаях та ритуалах. Професор Розумний звернув увагу на виховне значення добірки "Русалки Дністрової", що своєю тематикою й матеріялом охоплювала всі аспекти романтичної течії.

В кінцевих висновках доповідач вказав на дві речі, на універсальне значення "Русалки Дністрової", як виховного взірця для недержавних народів і на повну тотожність між часом Шашкевича й політично-культурною атмосферою в підавстрійській Україні та сучасною дійсністю в Україні. Існує повна подібність у трактуванні української мови, яка, як і в часи Шашкевича, принижується на всіх поземах політичного й культурного життя. Вказав на міщанську ментальність чиновників, що ставлять свою власну кар'єру перед загальними національними інтересами; на свідоме принижування української культури та на патологічне вивищування культури та мови російсь-

☞

ФЕСТИВАЛЬ УКРАЇНСЬКОГО СЛОВА Й ПІСНІ

В неділю, 3-го вересня 1987 р. по полудні, після Служби Божої, в залі митрополичої Катедри Пресв. Тройці у Вінніпегу, відбувся з нагоди тисячоліття Хрещення України "Фестиваль слова й пісні" молоді.

Пані Настуня Міщук відкрила фестиваль, а пані Марія Юрків виголосила коротке і змістовне слово про значення імпрези.

Діти Садочка, Рідної й Недільної шкіл та молодь СУМК, гарно виконали у супроводі піяно: "О, Україно", "А вже весна", "Ліву ручку маю", "Була царівна молода" (хоровід) і "Мово рідна, слово рідне". Визначалась ця частина поправною мовою і дикцією діточок, під акомпаньямент на піяно пані Г. Майби.

Другу частину справно заповідав о. диякон Т. Удод. Тут виступили поодиноко з читанням, деклямаціями, співом і бандурою діти молодшого і старшого СУМК Катедри і Собору.

"Коли заснували Київ" — Теодор Русин; "Андрій Первозванний" прочитав Михайло Горбай; "Ми всі діти українські" Юри Шкрумеляка деклямувала Наталка Лебедин; "Єсть на світі воля" та "На чужині загибаю", проспівала учениця старшого СУМК Орися Семотюк (м. сопран) із Собору, яка виконала обі пісні. Акомпаньямент на піяно — пані Марія Банн.

На черзі була деклямація "Пісня православних дітей", що її виконала Лариса Колада.

Уривок з поеми "Каменярі" — І. Франка деклямувала Орися Хроль.

Поезію "Берізка", деклямував Андрій Сеньчук (Собор), а його молодший братчик Ілля Сеньчук (Собор) деклямував віршик "М'ячик". Петруся Марущак виконала деклямацію "Наш прапор" — О. Грановського. Дует Лесі й Надії Кравченків зворушив усіх доброю дикцією, милозвучними голосами і милою презентацією у виконанні двох пісень: "Воля" і "Рушив поїзд". Зокрема дуже гарно прозвучала музична фраза — "Воля народу, це пісня всіх пташок"...

Петруся Онищук виконала на піяно "Український танок".

Другу частину програми закінчено виступом восьми бандуристів, які виконали "Думи мої" (сл. Т. Шевченка) і "Думу про смерть Шевченка" з речитативом, що його передала Н. Кравченко.

Третя частина у формі сценічного монтажу була присвячена символічному Хрещенню України. Вступний коментар виголосив о. диякон Т. Удод. Після його слова, з'являється апостол Андрій Первозванний (Андрій Ярмусь) з учениками (Вол. Підсосний, Ів. Марусенко, Пилип Демченко) і проповідує, що на горах Дніпра постане великий город (Київ), ставить хрест, благословить це місце і всю українську землю й відходить. Надходять дівчата, які кладуть вінки квітів на хрест, а хор "Іларіона" (дир. Василь Соломон) відспівав "Як славний наш Господь".

З черги входить княгиня Ольга (Вивіяна Осачук) і 2 боярині (Мішель Ковальчук і Галя Кравчук). Їхнє "тріо" виконало побожно "Царю небесний" і "Наша віра свята православна". Після молитви надходить князь Володимир (Мих. Русин), дружинники (Д. Гладюк і З. Щербатюк) й прапороносці та монахи (Андрій Місяк і Володимир Підсосний), прапороносці — (Б. Демченко і Б. Гладюк). Князь Володимир закликає нарід приняти Христа і просить Божого благословення. Хор "Іларіона" виконує "Спаси, Господи, нарід свій", а після зазову Володимира "Помолімся!", хор співає "Боже, Ти край наш хорони" і разом з присутніми "Боже Великий Єдиний" та "Христос Воскрес".

В кінцевому слові п. Мирослав Бугера подякував пані Галині Мельник-Марко за три з половиною місяця підготовки фестивалю, виконавцям за виступ і присутнім за участь, заявляючи: "ми щасливі, що маємо такі гарні традиції тисячоліття християнства України. Зберігаймо їх!" Пані Марко, під оплески залі одержала два букети троянд, а всі діти дістали пам'ятки-сувеніри з цього успішного фестивалю. Треба було бачити їхні сяючі усміхом личка повні задоволення з успішного виконання завдань. Спомин про їх виступ залишиться напевно довго в їхній пам'яті. При цьому насувається думка: Так довго, як наша Церква буде плекати рідну мову й пісню, будучність її буде забезпечена. Мова й культура, традиції й обичаї це основні елементи нашої ідентичности. Нашої самобутности!

Д. Я. Назаріїв

кої; на гальмування всякого культурного національного прогресу включно з примінюванням фізичного терору над людьми, що стали на захист своїх елементарних прав, що перевищує часи Шашкевича.

Після доповіді відбулась дискусія, в якій взяли участь о. д-р Ігор Мончак, д-р Марко Антонович, мгр. Орест Павлів, Богдан Батрух та інші.

Присутній

З НАГОДИ 60-ЛІТНЬОГО ЮВІЛЕЮ

Союзу Українок Канади

відділ ім. Княгині Ольги в Принц Алберт, Саск.

засилає щирий привіт Централі Союзу Українок. Дай Боже, щоб Ви всі — Централя і редакція надалі так щиро працювали в користь нашого жіноцтва. Засилаємо ювілейних дар в сумі 50 дол. Боже щасти!

Євгенія Палідвор, реф.

WOMEN IN PUBLIC LIFE

A summary of a talk given by Bettie Hewes at a luncheon at the annual meeting of the Edmonton Local Council of Women, held on May 6, 1987 at the Chateau Lacombe.

Hewes was an Edmonton alderman for more than ten years, was board chairman of the Canadian National for a short time and is now a Liberal MLA, Edmonton, Goldbar. She was honoured recently by the YMCA.

Family life has changed. Women's roles and expectations have changed, whether they live in the city or in a rural area. Conditions are changing; whether they are improving rapidly enough, is quite another question.

Women have many barriers in their lives, both real and mythical. The mythical obstructions are the entrenched attitudes of both men and women in which women have been stereotyped. Women contribute to this barrier by allowing it to continue; by not speaking up for themselves; by not protesting enough when faced with unacceptable attitudes or traditional stories about women which are untrue.

However, there are real barriers also. In a patriarchal or male-dominated society, men were in charge and they had commanded that women have a lower status. Women were denied schooling. They were assigned to the lowest paid, most menial jobs. Their contributions to society were written out of history books. If any women protested, they were put down by the full weight of male superiority and tradition. Myths and stereotypes were created in order to keep women in their place. Those who persisted in questioning the order of things, were called "eccentric" or "silly and unsexed".

Bettie Hewes should appreciate the following headline in the Globe and Mail, May 14, 1987. "Women called on to save Norway." Dr. Gro Harlem Brundtland, a Harvard-trained pediatrician and a member of a Labour Party, has been elected Prime Minister of Norway. She heads a Cabinet of seven other women and ten men. They will be trying to solve Norway's economic problems. When oil flowed in the 1970s, the government of Norway spent lavishly. Wages, prices and imports soared. In 1985, the bottom fell out of oil prices and a depression has set in. As Prime Minister Brundtland said it so aptly and just like a woman, "When the party was over, we were called to do the dishes".

Then there is the super woman syndrome. Women, who work outside the home and raise a family at the same time, are expected to be perfect in everything they do; give their jobs full measure, have spotles homes, nourishing meals and well adjusted children. They have been brainwashed into believing all is their responsibility and feel guilt and stress if the task proves impossible.

Right on the heels of this situation is the lack of a support system for women in our society. They struggle on alone and many fail simply because they do not have the strength of ten.

Another barrier is that the language men use is not always the language of women. Women do not think of power in the same way as do men. Hewes urges women to go for power and not be afraid of it. With over 50% of the Canadian population, women have political power which translates into votes. Women have energy, skills, strengths, creative ideas and visions. Women must learn to be comfortable with their power and to use it for good, not only individually but also collectively. Women must remember that they are no longer a minority.

Hewes reminded women that in our own living memory women did not have the right to vote, could not attend university, had no rights to own property, had no rights to their own children. They were not even considered persons in Canada until the year 1929.

In our time, it has been two steps forward and one step back. The feminists have fought hard to remedy the inequalities which society has placed on women.

The following is an insertion by the reviewer which appears pertinent to the above paragraph. Today, in 1987, there are still letters to the Editor from some men and a few misguided women who are still yearning for what they call "the traditional family" and are blaming "Women's Lib" for its disappearance. The traditional family was very comfortable for men and a few lucky women who had kind fathers and husbands. It was tolerable for those who could accept the status quo without resentment. It was not comfortable or enjoyable for the rest of the women in their submissive roles.

"The number is larger than appears on
the surface, for the fear of public ridicule
and the loss of private favors from those
who shelter, feed and clothe them,
withholds
many from declaring their opinions and
demanding their rights.

Elizabeth Cady Stanton
Susan B. Anthony
Matilda Joslyn Gage
History of Woman Suffrage, vol. 1, 1881.
Spender, Dale, Women of Ideas, Ark Paperbacks, London, 1982)

Hewes continued that women have still a long way to go in terms of measurable progress and in changing

entrenched attitudes. Full equality in income and complete justice still elude them.

Women must believe that they are as intelligent, as motivated and as competent as men. To believe otherwise, is to do a great disservice to all those women who work hard and aspire to useful and active lives.

Why do we need women in public life? It is to bring balance and fairness to society. There exists a systemic discrimination against women; this must be changed.

Women are still handicapped by stereotyping; they are described by appearance and by their relationship to men, i.e. a lovely blonde, wife of... When Hewes was appointed to the CN Commission, she was described as a white haired grandmother who received the appointment. Her husband, had he been appointed, would not have been described as a white haired grandfather, though he was both of these.

Women face barriers which are unique to them. They have the primary responsibility for the care of children and that will not change in the foreseeable future. Women do not want to abandon the traditional care of family and home.

Unfortunately, motherhood is looked down upon except on that one day in May. Hewes says it is up to the women to talk about motherhood as an important job; they have to start giving credit for the skills a woman acquires managing a home and a child. Women learn to balance accounts, to resolve conflicts. We have to start insisting that homemaking and volunteering are significant parts of our total life experience.

Hewes also believes that mothers should not say that they are giving up jobs or careers to take care of their children. She considers this as moving to another part of life; not giving up something. It is all one career and it has different elements in it from time to time but you use everything you learn in your business world in your life at home. It will become part of a woman's total persona.

Another barrier is the myth that women are too emotional and are not as reliable as men. Strangely, no one suggests that men not be hired because they are more susceptible to heart attacks and to alcoholism.

There are new challenges facing women today. There are new family arrangements. They must learn to work together; it is essential to have a network of support and friends. Women must ignore standard myths such as women are always rivals and men will not work for women. Women are in a new era now and are free to make choices. They should choose to seek power; not power over someone, but power to act and take control of their own lives. It helps to have good health, humility, clear ideology, clear goals and common sense. All life's experiences, even negative ones, contribute to growth and development.

Hewes concluded her remarks with a call to women to set their sights on the larger issues of our era. There is the issue of child care and the serious problem of child abuse.

Our environment needs attention; all is not well with our Mother Earth regarding pollution of various kinds.

Lastly, women must address the question of peace in the world. There is work to be done.

Submitted by
Helen Raycheba, Convenor of
International Affairs

Valerie Kasurak receives Honorary Doctorate of Law

In recognition of her dedicated service to the University of Windsor, and the community at large, the Senate of the University of Windsor conferred an honorary degree upon Valerie Kasurak, on June 1st, 1986, at their forty-fifth Convocation.

Valerie Kasurak has been involved in many community services. Her activities were motivated by a strong sense of love and responsibility to the needy. She was born in Brandon, Manitoba, was educated in Windsor, Ont., was an active member of CYC and attended many CYC conventions. She focused most of her attention and talents on the importance of Human Rights and the problems of ethnic minorities and organized community life.

Ms. Kasurak served as vice-president of United Community Services of Detroit, President of Citizenship and Immigration of Ontario, President of the Windsor Branch of United Labourers Assurance, a member of the Ukrainian Business and Professional Organization, a Councillor of the Ontario Government Employment Section, and was appointed President of the Ontario Human Rights Commission, and Judge of the Citizenship Court.

Ms. Kasurak represented Canada in the United Nations Human Rights Commission in New York and in Geneva, Switzerland. Her Ukrainian background gave her a deeper understanding of the supressed nations and she always advocated the necessity to join forces for national and human rights, for a greater impact. During her activities and lectures, she often focused attention on the situation of Ukrainians in global affairs.

We are proud of Valerie's achievements and appreciate her dedicated service to a most worthy cause — Human Rights.

Minister of Justice and
Attorney General of Canada

Ministre de la Justice et
procureur general du Canada

AMENDMENTS TO THE CRIMINAL CODE REGARDING PORNOGRAPHY

STATEMENT BY THE
HONOURABLE RAY HNATYSHYN
MINISTER OF JUSTICE AND ATTORNEY GENERAL OF CANADA
AT A NEWS CONFERENCE

Ottawa, Ontario
May 4, 1987

I have just come from tabling in the House the government's proposed legislation to amend sections of the *Criminal Code* with respect to pornography. Most of you have had an opportunity to study the proposed bill and get detailed background information from departmental officials.

I would like to make a brief opening statement and then deal with any questions you may have. The strengthening of Canada's existing laws dealing with pornography has been and continues to be a priority of this government. We recognized that the only way to elicit public understanding and support on the government's response to the more than 100 recommendations made by the Fraser Committee on Pornography and Prostitution — recommendations which, incidentally, included social awareness, public education, health promotion in addition to changes in criminal law — was to attack pornography head on.

Accordingly we sought the views of groups and individuals in the private and voluntary sectors who demonstrated a wide range of concerns about the issue. We recognized the need for a clear policy regarding the control of pornographic and erotic materials.

Through the clearer definition of pornography provided in this legislation we have ensured that freedom of expression, guaranteed by the *Charter* will not be jeopardized. We have made a clear distincion between erotic depictions and the worst forms of pornography.

Our legislative response is aimed at serving the interest of social justice and equality rights. Ensuring the dignity of the individual in Canadian society is paramount. We must protect our children from gratuitous violence, whether emotional or physical, and protect individuals from sexual exploitation. I believe, and I know all Canadians agree with me, that there can be no justification for the depiction of extreme sexual violence or the exploitation of Canada's youth.

The public's voice has been clear. As Minister of Justice, I have received a large number of letters from Canadians who are concerned about pornography. The vast majority of this call upon the government to take firm action.

With the Bill that I have introduced today, the federal government is providing national leadership on this important issue.

These proposals represent a significant improvement over the current obscenity law.

The current law has been criticized as vague and imprecise. It defines obscene material on the basis of "undue exploitation", the only test of which is the notion of community standards as interpreted by the courts on a case basis. It allows a defence of "public good" on which there is very little developed case law.

By contrast, this government proposes to define pornography as precisely as possible and to provide defences such as those based on artistic merit or educational, scientific or medical purpose. The proposed new law is a significant improvement from the point of view of clarity and consistency of its application across Canada.

The protection of vulnerable groups from harm is an important consideration in determining the appropriate level of any intervention of the criminal law. The government is prepared to take strong measures to ensure that

☞

HIGHLIGHTS OF THE PORNOGRAPHY BILL

* The Bill ensures the right to freedom of expression guaranteed by the *Canadian Charter of Rights and Freedoms* while defining a limited class of materials to be prohibited as pornography.
* The Bill strengthens and clarifies the present law against obscenity by providing new laws dealing with pornography and with erotica.
* Clear definitions are given of pornography which is prohibited:
  - A. visual depictions of:
    - (i) children or young people engaged in sexual conduct
    - (ii) extreme violence in a sexual context
    - (iii) sexually violent behaviour
    - (iv) degrading acts in a sexual context
    - (v) bestiality, incest, or necrophilia
    - (vi) certain sexual conduct
  - B. any matter or commercial communication that incites, promotes or encourages any activity referred to in (i) to (v) above.
* These definitions of prohibited material adhere broadly to the community standards reflected in the present law of obscenity.
* A new offence of dealing in pornography is proposed, which includes making, importing, selling or renting pornography, and with penalties related to the nature of the pornography involved.
* A summary conviction offence is provided for possession of child pornography.
* Special defences are provided, including the artistic merit of the material or the educational, scientific or medical purpose for which it is required.
* These special defences would not be available for the worst pornography, involving child pornography or extreme violence in a sexual context.
* When a defence of artistic merit is successful, the accused shall be acquitted and the work will be declared by the judge not to be pornography.
* Erotica means any visual matter of which the dominant characteristic is depictions of certain parts of the human body in a sexual context or for the sexual stimulation of the viewer.
* Erotica may be displayed behind a barrier, with a notice advising of the nature of the material or concealed in an opaque wrapper but may not be sold or rented to young people.
* Live performances involving children or young people in sexual conduct or any pornographic performance are prohibited.
* Sex is added as an identifying factor to protect groups from hate propaganda.
* The *Custom Tariff* will be amended to prohibit importation of pornography into Canada.

---

those people who may be jeopardized by the effects of pornography are protected by provisions in the Criminal Code.

Yet an appropriate balance must be struck between the necessity to protect people from harm, and the right to freedom of expression which is guaranteed by the *Canadian Charter of Rights and Freedoms*. We believe that this Bill strikes that balance.

Report to the Annual Meeting of the Manitoba Provincial Council of Women 1986-1987

In 1986 our organization celebrated it's 60th anniversary. It was also the year a book was published on the history of our organization, entitled "A Half-Century of Service to the Community, (1926-1976). This book is in both the Ukrainian and English language. It contains an entire section devoted to the National Council of Women of Canada (NCWC) and our participation in the Council. The Ukrainian Women's Association of Canada joined the National Council of Women in 1939.

Our monthly magazine "Promin" which was first issued in 1960, is enjoying continued success. This monthly publication deals with our aims and objectives. The magazine covers varied subjects such as education, the arts, literature, public life, current events, economics and even contains a children's section.

This past year, our members participated in the Triannual Congress of Ukrainian Canadian Committee, where an outline of a place for future cultural development was presented and discussed. At this Congress, one of our members, Mrs. Nellie Pawlik was honoured with the Taras Shevchenko gold medal for her long-standing contributions and activities in the community.

Through Amnesty International we continue to support dissidents and political prisoners. We also contribute to four newly rescued young boys from Afghanistan. With our scholarship fund we support students of theology at St. Andrew's College.

Our Manitoba Branch of the Ukrainian Museum of Canada participates each year in the National Ukrainian

☞

Dear CYMK Parents:

The preservation ot the Ukrainian language has been discussed by all organizations from one time to another. Various projects have been initiated; however, as in many cases the problem remains unresolved and an increasing number of young people continue on with their lives not knowing the Ukrainian language.

Introduction of a "second" language should begin in the home. Once children begin school, the English language of course takes precedence. Even if the Ukrainian language is taught initially, if it is not maintained throughout adolescence, it can also be easily forgotten.

Without the understanding of a language, the culture and history of any nationality will be eventually lost. Even if it is just the basics — singing Christmas carols, following the Divine Liturgy in church, or reading a child's storybook, these too will be lost.

Learning a language can be very difficult and frustrating, especially as we reach our adult years when so many activities are demanding our time. But we can learn with our children. There are excellent books and teaching aids available as well as university or community college courses. There are many ways to encourage a language in the home. Have a dictionary available at all times. Write Ukrainian words in childrens storybooks or picture books. Write Ukrainian words on everyday hosehold items like milk cartons or jam jars. Read to your children everyday from Ukrainian storybooks. As your children become older, enroll them in Ukrainian language playschools and classes whenever possible and let them teach us as parents.

Any methods used to encourage the Ukrainian language should be praised. Let's give our children the advantage of not only knowing two but even three languages, if possible. As stated in previous reports, let's give our children as broad an education as possible to allow for more opportunities in their adult life.

Respectfully submitted,

Shirley Makowsky

Festival at Dauphin as well as the Kiev Pavillion at Folklorama. Due to the fact that the Museum is included in the Manitoba Tourist Guide, we have visitors register from all parts of the world.

Respectfully submitted,

Elizabeth Zoochkan
Manitoba Executive
Ukrainian Women's
Association of Canada

Les Kurbas

Les Kurbas was the most distinguished Ukrainian actor and director of this century, an educator and formulator of the theory of the theatre and the reformer of theatrical life in Ukraine during the period 1920-1933.

Les Kurbas was born February 25, 1887, in the city of Sambir, Western Ukraine. He studied philosophy at the University of Vienna and theatre art with the Austrian actor Joseph Kainz. In 1922 he organized an artist's union, the experimental Ukrainian theatre Berezil, which staged productions reflecting the influence of expressionism and constructionism. Kurbas was also the organizer of theatre groups in cities all over Ukraine, lectured at the music and drama institutes of Kiev and Kharkiv, edited the journal *Barricades of the Theatre* and wrote numerous articles. He was, in fact, one of the leading Ukrainian cultural leaders of the time, who, as Mykola Khvylovy had in literature, introduced into the theatre the newest accomplishments of West European theatrical culture and tried to keep Ukrainian culture free of Russian influences.

In 1933 Les Kurbas was stripped of the title People's Artist of Ukraine; soon thereafter he was banned from working in theatre in Ukraine. Towards the end of 1933, taking advantage of an invitation from the director of the Jewish State Theatre, Mikhoels, Kurbas moved to Moscow, where he staged Shakespeare's *King Lear*. In Moscow Kurbas was arrested on the multiple charge of Ukrainian nationalism, formalism, "Ukrainian artistic counterrevolution, deviation from Soviet reality and rejection of Russian theatre." He was sent to a concentration camp on the Solovetsky Islands, where he was shot in 1938. (For purposes of disinformation Soviet sources give the date of Kurbas' death as October 15, 1942.)

Until 1961 Les Kurbas' name was purged from all Soviet publications. In the West, former artists of the Berezil Theatre, Yosyp Hirniak, Olympia Dobrovolsky and Natalia Pylypenko, published numerous articles and recollections about the great artist. Soon thereafter the process of Kurbas' rehabilitation in the U.S.S.R. was begun. In February 1987, in connection with the centennial of Kurbas' birth, scholarly conferences and lectures were held in Ukraine and several articles were published. Meanwhile, in the West, a conference devoted to Les Kurbas is planned for June 1987 at the University of Illinois in Urbana. Similar conferences will be held in October 1987, organized by the Ukrainian Free Academy of Arts and Sciences and the Shevchenko Scientific Society. Smoloskyp publishers plan to publish two collections, one in Ukrainian and one in English, of Kurbas' works and materials about him.

"Smoloskyp"

НАШИМ ДІТЯМ

Роман Завадович

Чи знаєш той день?

Чи знаєте, який то день
З усіх найкращих в році,
Сповитий гомоном пісень
На кожнім кроці?

Чи знаєте, в який то день
Найкраще сонце світить
І найніжніше між вишень
Шепоче вітер?

Чи знаєте, в який то день
Ввесь світ стає, мов казка,
І серце пурхає зі жмень,
Мов синя пташка?

Чи знаєте, в який то день
Стає і вдома скучно
І думка лине десь ген-ген
В ліси і кручі?

— Ми знаємо: то буде день,
Коли Калина й Ліда,
Коли Ярема і Євген
До табору поїдуть.

То буде день, веселий день
З усіх найкращий в році,
Сповитий гомоном пісень
На кожнім кроці.

———

Ірина Прокопенко

ЧОМУ ЛИПЕНЬ ЛИПНЕМ НАЗВАЛИ

КАЗКА

Було тихо й спекотливо. Над водою бабки літали, на кущах ягоди червоніли. Все було так, як повинно бути в місяці Липні. От тільки сам Липень був чимось незадоволений. Сонце яскраве-преяскраве, небо чисте, безхмарне, а Липень хмурився.

— Чому мене так назвали? — думав він. — Незрозуміло. Всі брати-місяці правильно звуться. Січень — снігом січе, Травень — трави жне, Жовтень — лист фарбує. Чому ж мене

Липнем назвали? Може, спитати кого-небудь?

Побачив пташку і питає:

— Скажи, будь ласка, як тебе звуть?

Нічого не відповіла пташка, за мухою погналася, кинулась вправо, кинулась вліво, клацнула дзьобом — і нема мухи.

— Мухоловка, — здогадався Липень.

Бачить у лісі, біля берези, гриб росте, ніжка струнка, шапинка темно-бура.

— Цікаво, — думає Липень, — може, його теж неправильно назвали, дай-но спитаю. Нічого не відповів гриб, під березою сховався.

— Підберезник, — здогадався Липень.

Бачить він у тому ж лісі на кущиках ягоди чорніють, не питаючи, відразу догадався — Чорниця визріває.

— Всіх, всіх вірно звуть, — зітхає Липень, — тільки чому мене Липнем назвали?

— Липнеш до всіх, от і назвали, — пробурчав старий Пеньок, що куняв на осонні.

— Он воно що, — обурився Липень, — липну до всіх... — І так йому стало гірко, так тяжко від несправедливості. Зітхнув Липень, навкруги гарно, повітря духмяне, чи то медом пахне, чи то липа цвіте...

— Липа цвіте? Так, справді липа цвіте. От воно що, — зрадів Липень, — тому мене Липнем назвали, що в цей час липа цвіте.

Над водою бабки літали, на кущах ягідки дозрівали, а на узліссі липа цвіла. Все було так, як і повинно бути в місяці Липні.

———

КВІТИ ДЛЯ МАМИ

Валентина Дуб

Маринка прийшла з дитячого садочка й заходилася господарювати. Вона заслала стіл білою скатертиною, зірвала у квітнику кілька пишних айстр і поставила їх у глечик.

Крізь відчинене вікно побачив Маринку сусідський хлопчик Петрусь.

— Це для кого квіти? — спитав він.

— Для мами.

— А що, в неї день народження? Маринка заперечно хитнула головою.

Петрусь ще більше здивувався.

—То, може, сьогодні восьме березня?

Але тут-таки згадав: "Ні, восьме березня — весною, а зараз — осінь".

— Просто мама прийде з роботи, — пояснила Маринка і взялась підмітати кімнату.

Петрусь пішов додому. По дорозі він відламав гілочку вересу, поставив її в баночку з-під майонезу й зітхнув — дуже непоказний був його букетик!

Та мама, переступивши поріг, зразу помітила квіти. Вона радісно спитала:

— У нас що, сьогодні якесь свято?

— Просто ти прийшла з роботи, а я — з дитячого садка, — усміхнувся Петрусь.

Чи можливо захопитися мочарами, річна вартість яких виносить 1 більйон долярів ?

Канадські мочарі й трясовини є влітку пристановиськом для приблизно всіх з 45 мільйонів північно-американських качок та інших водяних птиць. Це є багатство, вартість якого виносить понад один більйон долярів і воно створює впродовж року можливості праці для 40,000 осіб, якщо взяти під увагу туризм і опіку над дикою природою.

Мочарі, в додатку, є прибіжищем для багатьох інших звірят і важливою екологічною загородою, яка задержує воду, потрібну для довколишніх просторів землі й для сповільнювання ерозії (поступового розїдання, нищення) ґрунтів.

На жаль канадські болота, торфовища і заліснені трясовини з причини технологічної інтрузії (вдирання) щораз зменшуються.

Федеральний й провінційний уряди почали споруджувати пташині заповідники й окремі околиці для збереження дичини. Під урядовим наглядом є тепер 1,000 квадратних кілометрів.

Одначе в цьому напрямі потрібно зробити більше.

Щоби переконатися, скільки Ви особисто можете нам допомогти, сконтактуйтеся з Вашим місцевим відділом федерального або провінційного міністерства дичини й природних багатств, або також з місцевою громадською установою для збереження природного довкілля.

Пам'ятайте, що вклад Вашого часу або гроша тепер, принесе великі дивіденди в канадській майбутності.

Environment Canada Environnement Canada

Canada

ПОДВІЙНЕ ВШАНУВАННЯ
Едмонтон

В понеділок, 16-го березня 1987 р., членки Відділу Союзу при Катедральній громаді Св. Івана в Едмонтоні зійшлися на святковий вечір — вшанування двох членок відділу — Дарії Янди і Фіони Пелех, що одержали Шевченківські медалі. Вручення медалів відбулося під час 15-го Конгресу Українців Канади в Вінніпезі, в жовтні 1986 р., за їх довголітню громадську працю.

Голова Відділу, Анастасія Сенів, також господиня вечірки, привітала вшанованих членок, запросила до почесного стола і вручила їм квіти-корсажі. Вечір почався молитвою, яку провела добр. Ю. Лучак. Господиня покликала Мирославу Фербей до слова. Вона представила довголітню членку Відділу і почесну членку Союзу Українок Канади, Д. Янду, переказала вкоротці зміст її широкого шляху громадської праці. За її довголітню громадську діяльність вона одержала Шевченківську медалю, як признання і подяку від Комітету Українців Канади.

Далі, господиня А. Сенів покликала Лесю Івасюк представити довголітню членку Відділу, а також і почесну членку Союзу Українців Самостійників — Фівонію Пелех. Під час 15-го Конгресу Українців Канади, що відбувся 13-го жовтня 1986 р. в Вінніпезі, вручено Фівонії Пелех Шевченківську медалю "За громадську діяльність і вклад у справу багатокультурности". Л. Івасюк коротенько і змістовно переказала її заслуги на користь українського суспільства.

Пані Сенів, голова Відділу, висловила ґратуляції в імені членок за належне признання Комітету Українців Канади. Побажала вшанованим членкам, Д. Янді і Ф. Пелех, кріпкого здоров'я і многих літ. Д. Янда і Ф. Пелех

Зліва направо: Леся Івасюк, Фіона Пелех, А. Сенів, Дарія Янда і Мирослава Фербей.

окремо щирими словами подякували за вшанування і пам'ятний вечірок.

Цього дня також був день уродин Д. Янди. Членки Відділу привітали її щиро ювілейним тортом і співом "Многая літа". По каві і солодкім, гості і членки ще довго складали ґратуляції вшанованим членкам. Це дійсно був пам'ятний вечір у історії нашого відділу. Членки мали нагоду ближче оглянути Шевченківські медалі і значення їх, бо вони займали окреме місце на святковім столі.

Л.

Прощальні сходини для пані Ольги Пасочник
Едмонтон, Альберта

У п'ятницю, 27-го березня 1987 року, о год. 2-ій по обіді до авдиторії дому "Дніпро" зійшлося гарне число мешканців цього Дому, щоб попрощатись з пані Ольгою Пасочник з приводу її від'їзду до Ванкуверу, Б.К.

Панство Іван і Ольга Пасочник перенеслися жити до дому для старших осіб "Дніпро" в 1983 році, від часу його відкриття. Вони є зачислені до довголітніх, заслужених і почесних членів катедральної громади Св. Івана.

Пані Ольга Пасочник, це одна з перших активних і заслужених членок Союзу Українок Канади при Катедрі Св. Івана в Едмонтоні. Вона також була членкою Товариства Старших "Дніпро", де брала живу участь у всіх його активностях.

Дня 6 грудня 1985 року, муж Ольги — Іван Пасочник упокоївся. Від того часу пані Пасочник мешкала сама. Вона була всіма шанована, тому на прощальні сходини зійшлося гарне число мешканців дому "Дніпро".

З цього приводу приготовано коротку програму. З причини відсутности голови Товариства, п. Д. Гарасимового, програмою проводила добр. Ольга Бойчук, яку почато спільною молитвою "Отче наш" під проводом протопресвітера Д. Лучака.

Після молитви о. Лучак привітав пані Пасочник і її дочку Настуню Завидюк з Ванкуверу. У своїх коротких, але змістовних словах, протопресвітер від себе й від катедральної громади дав велике признання пані Ользі Пасочник і її мужові бл. п. Іванові, за їх довголітнє і щедро жертвенне членство для своєї церкви, а то Катедри Св. Івана. о. настоятель особливо підкреслив, велику посв;яту покійного Івана Пасочника, як довголітнього старшого брата й старосту в Катедральнім Соборі.

З черги промовляв п. інж. Кость Теличко. Він сказав, що родину панства Івана й Ольги Пасочників вже давно знає. Пан Теличко висловився про цю родину, як релігійно-національно свідому в українській спільноті. Адміністратор, п. Д. Петрів від себе й від дирекції дому "Дніпро", побажав пані Пасочник всього найкращого на новому місці. Від всіх присутніх щасливої дороги, здорового й Богом благословенного побуту з родиною для пані Ольги Пасочник, висловила господиня цих прощальних сходин. — За приготування прощання від імені пані Пасочник подякувала всім дочка Настуня Завидюк.

Молитвою, перекускою та благословенням протопресвітера Д. Лучака на нове поселення і многоліттям для пані Пасочник, закінчено програму.

Замість дарунку з порозумінням родини, присутні склали пожертви на журнал "Промінь", як слідує: по 25.00 дол. — Настуня Завидюк від родини. По 10.00 дол. — Чарнецька Марія. По 6.00 дол. — Берлад Іван і Марія. По 5.00 дол.: протопресвітер Д. Лучак, Дмитро і Марія Гарасимів, Розалія Ґовда, добр. Ольга Бойчук, Анна Ґреґорі, Іван Кіця, Анна Семенюк. По 2.00 дол.: Марія Григор, Анна Гуменна, Анна Зарізанець, Анна Зузак, Стела Козіна, Докія Косанович, Елсі Ліман, Катерина Литвинович, Параня Малицька, Соломія Мельник, Іван і Марія Мельничук, Рахиля Скакун, Кость Теличко, Розі Тома й Емілія Федорак. По 3.00 дол. — Анна Чорна. По 1.00 дол.: Галина Будзяк, Анна Данилович, Софія Демчук, Олена Задерій,

Катерина Лобос, Анна Мельник, Марія Никифорук, Єлена Романюк, Марія Романюк, Марія Фенюк, Марія Феняк, Олена Товпич і Емілія Шандровська. Разом — 122.00 долярів.

Щира подяка жертводавцям, а Вам, пані Пасочник, щасти Боже на все добре!

Мешканка дому "Дніпро"
О. Б.

"ДЕНЬ МАТЕРІ"
Вернон, Б.К.

Неділя 10-го травня — це день імпрези для вірних громади Успіння Пресвятої Богородиці і членок Союзу Українок Канади. В четвертій годині після пол. настоятель Петро Блажук відправив Молебень. Після Молебня присутніх запрошено до церковної залі, де вечерю подавали і обслуговували присутніх — мужчини складової організації ТУС.

Програму перепроваджував о. П. Блажук, яку відкрив привітом та попросив відспівати "Многая літа" присутнім матерям, а "Вічна пам'ять" покійним.

Вступне слово до матерів сказала Доротея Панчук. Сольо-пісню "Рідна мати" відспівав (гра на гітарі) — Павло Малиш. Дует-пісню "Така її доля" відспівали добр. та о. Блажук. Загальний спів присутніх — дві великодні пісні, одна народня — відповідні для матерів.

Виступ, що прикрасив програму — це діти п-ва Ореста та Евон Панчук. Джейсон — гра на трубці та деклямація пісні про "Маму". Знова Джейсон гра на трубці, а брати Швен спів — "Ой там на горі Січ іде". Українські танки — Швен та сестричка Олеся.

Слідувало вручення квітів для добр. Блажук, за признання, приготовку вечері, прибрання святочного стола, ікону Пресв. Богородиці — прикрашену вишиваним обрусом, рушником та квітами. Вручено квіти також, найстаршій та наймолодшій, присутнім мамам. Кінцеве слово виголосила пані Григірчук. Закінчено загальним співом "Христос Воскрес".

Анна Буяр, секр.

ВІДЗНАЧЕННЯ ЧЛЕНОК І ЧАЙ

Відділ ім. Ольги Кобилянської
Суррей, Б.К.

В неділю 10 жовтня 1986 р. по Богослуженні у церкві Пресв. Богородиці, членки відділу ім. О. Кобилянської і громадяни перейшли всі до Православного Центру до гарно прибраної залі і застелених столів для чайного прийняття, а також вшанування заслужених членок.

Голова відділу пані Василина Бонар відкрила програму, молитву провів о. Григорій Удод. Голова також представила осіб, що сиділи за головним столом: о. П. Сацевич, голова місцевого округа, настоятель о. Г. Удод і добр. Удод, голова Пров. Екзекутиви Союзу Українок пані О. Дзюбенко, заст. голови пані А. Кравчук, пані М. Меленко і пані Д. Гемпал. Голова пані Бонар вшанувала голову Пров. Екзек.

Зліва Марта Лебедович і М. Бонар

Зліва направо Д. Гемпол, А. Кравчук і М. Меленка.

пані Дзюбенко корсажем і попросила її до слова.

Пані Дзюбенко говорила про обов'язки членок і що кожна членка повинна належати до церковної громади, а також брати участь у суспільно громадському житті.

Слідувало вшанування двох членок за 25-ліття активної праці в відділі — пань: Марію Меленко і Домку Гемпал, яких голова пані Бонар вдекорувала корсажем,а пані Дзюбенко вручала шпильку і грамоту. Пані Меленко навчає в Недільній школі і бере участь у різних комітетах, вона також є заступницею голови у відділі.

По закінченні, соціяльний комітет подав смачну перекуску. Прот. П. Сацевич провів молитву подяки і співом "Достойно є" закінчили наш чай.

* * *

Під час свята була відсутня пані Марта Лебедович, то голова пані Бонар вшанувала її корсажем під час місячних зборів і вручила грамоту почесної членки. Пані Лебедович прибула до нас з Роблин, Ман., в 1968 р. Пані Лебедович була в нас головою, заст. голови, секретаркою, учителювала в Рідній і Недільній школах, провадила СУМКівським хором, брала участь у різних комітетах,а в народнім мистецтві довгі роки і тепер, до якого вона має замилування.

З нагоди вшанування членок, склали свої пожертви по $10.00 на журнал "Промінь" пані: А. Кравчук, М. Гемпал, М. Меленко, М. Лебедович. Жіноче товариство висилає $50.00 на кліші і прес. фонд.

Василина Бонар. голова
М. Боднарчук-Манюк, реф.

Беті Блажейко світить свічки. Параскевія Щербань вичитує прізвища померлих членок від 1941 до 1986 р.

Ювілей 45-ліття Відділу Вотерфорд, Онт.

Неділя 14 грудня 1986 року, цей святочний день, залишиться в пам'яті для членок Відділу ім. Лесі Українки, бо того дня ми святкували 45-літній ювілей жіночого товариства.

Зараз по Службі Божій о. Олександер Костюк відслужив Молебень за здоров'я членок, а також Панахиду за померлих.

Членки, громада й гості зайшли до церковної залі, де господині приготовили смачний обід. Члени громади вшанували членок і доносили страву до столів. Отець провів молитву. Голова Оля Андрушко представила гостей за почесним столом і щиро привітала отця та пань: Орисю Сушко — голову Східньої Екзекутиви, Надю Пенюк і Стефанію Олійник — членок Східньої Екзекутиви, Марію Іванець — голову жіночого Т-ва з Брентфорду та почесних членок.

По обіді почато святочну програму в церковній залі, що була гарно прибрана. Головний стіл був накритий українським обрусом, посередині стола — святочний торт, що спекла і вдекорувала пані Соня Сокирка. Вона також вбирала столи квітами і в церкві. За столом на стіні висів гарно нарисований напис 45 літ С.У.К., прикрашений відзнакою смолоскип і пше-

Цей святочний торт спекла Соня Сокирка. На знимці Пані Соня Сокирка.

Почесні членки і заряд відділу ім. Лесі Українки. Перший ряд зліва направо: П. Щербань, М. Блажейко, В. Старащук, Анна Галик, о. О. Костюк, М. Свитальська, С. Новак, М. Сокирка. М. Данилюк. Другий ряд: Беті Блажейко — касирка, Р. Свидорович - заст. голови, С. Олійник, О. Сушко - голова Пров. Екзекутиви, Оля Андрушко — голова відділу, Н. Пенюк — член Сх. Екзекутиви, М. Іванець — голова відд. з Брентфорду, Рузя Галик — секр., Анеля Андрушко — фінанс. секр.

ничкою, що його так гарно виконала голова Відділу пані Оля Андрушко.

Голова відділу відкрила свято і щиро привітала гостей та висловила радість із такого великого числа присутніх. Програмою проводила секретарка Рузя Галик. Першою точкою було вшанування покійних членок. На цей день пані Анна Галик спекла колач, гарно вдекорувала а членки прибрали колач із 36-ма свічечками — одну на кожну помершу членку. Пані Параскевія Щербань виголошувала імена покійних членок, а пані Беті Блажейко світила свічки. Так хор відспівав "Вічна пам'ять" під проводом диригента пана Возняка. Пані Марія Сокирка спекла три колачі на Панахиду в церкві.

Друга точка на програмі присвячена історії Відділу — приготовила пані Анна Кондрат — гарно висловилася і представила, що наш Відділ заснувався 18 травня 1941 р. Отець і добр. Гикаві зорганізували Т-во в домі п-ва Щербанів.

На тих зборах вписалося 16 членок. Ще з нами є присутніх п'ять членок з 1941 р. Сьогодні Відділ числить 40 членок. Членки щиро працюють при церкві, співають в хорі, приготовляють вечері і обіди, святкують всі свята. Прибрали портрет Лесі Українки на цей ювілей. Відтак слідувало відзначення і нагородження почесних членок грамотами і корсажами. Рузя Галик викликала імена, і короткий життєпис заслужених членок. Голова причіпляла корсажі для пань: Орисі Сушко, Н. Пенюк, С. Олійник і М. Іванець. Пані Сушко, голова Східньої Екзекутиви, вручувала грамоти для почесних членок, а голова Відділу причіпляла корсажі, при допомозі заступниці голови, пані Рузі Свидорович. Почесні членки, 45-літня діяльність, пані: П. Щербань, П. Залуцька, М. Свитальська, А. Завальська, В. Старащук. За 43-річну діяльність: Анна Галик, М. Блажейко, М. Дроздовська.

Членки що осягнули 25 і поверх 25 років отримали грамоти і корсажі.

Понижче 25 років членки були нагороджені шпильками "Променя" і корсажами.

Привіт склали від громади — М. Андрушко; на закінчення, голова Відділу жертвувала $1,000.00 від жіночого т-ва на нашу церкву Св. Покрови. Голова Громади гратулював за щиру працю.

Привіти слідували від Жіночого Товар. Л. Українки із Брентфорду, делегатка П. М. Іванець, пані Надя Пенюк — рефер. освіти Схід. Екз., Відділ Лесі Українки в Гамільтон. Пані Стефанія Олійник з Торонта. Про Інститут Св. Володимира, д-р П. Смильський пояснив, у своїм привіті, щоби шанувати нашу Українську Православну Церкву, традицію і щиро підтримувати Інститут. Пані Марія Іванець, референтка "Променя", повторила, що "Промінь" нас так багато научає поширювати культуру і звичаї на цілу Канаду. Пан Варшавський із Симко говорив на тему КУК. Наша головна бесідниця була пані Орися Сушко, голова Східньої Екз. Розказала про початкові труднощі — часи які наші батьки переживали, а тепер ми маємо достатки і українська жінка відограє важливу ролю, жіноцтво працює разом на церкву, учить шанувати рідну мову, передавати це дітям. Пані Сушко вітала ювіляток за їх працю для громади, сказала що найкраще в житті

Перший зряд зліва направо: Оля Андрушко — голова, П. Щербан, Анна Кондрат, М. Блажейко, В. Старащук, Анна Галик, о. Олександер, М. Свитальська, С. Новак, М. Сокирка, М. Данилюк. Другий ряд: С. Козира, Л. Галик, Мий Блажейко, Оля Галик, Андрушко, Алла Федченко, Беті Блажейко, Рузя Сведорович, П. Колман, М. Рабієвська, Рузя Галик, М. Горбей, А. Стахник, Соня Сокирка, М. Піхота.

є належати до нашої української організації і церкви.

Диригент пан Возняк склав щирі побажання, а Отець дав признання ювілятам і членкам за таку успішну працю і побажав надальше успіхів.

В кінцевому слові, заст. голови Рузя Свидорович, подякувала бувшим членкиням, що прислали привіти: добр. Катерина Сокирка із Б.К., пані Анні Костинюк із Виндзору, пані Марії Ковталюк із Каліфорнії, за привіти з відділів — з Виндзору, Гамільтону, Брентфорду і Торонто.

Щирою подякою всім, що причинились до програми ювілею закінчила Рузя Свидорович. На закінчення Настоятель провів молитву.

Членки краяли колачі і торт і вгощали учасників.

Рузя Галик, секр.

СВЯТО ЧЛЕНСТВА
Йорктон, Саск.

В неділю 15-го лютого 1987 р., заходом відділу Союзу ім. Олени Пчілки, відбулося свято відзначення почесних і нововписаних членок. По Святій Літургії о. прот. П. Гнатів відслужив Молебень за здоров'я членок Союзу Українок.

Пообідня програма відбулася в українській православній авдиторії при участи гарного числа членок і гостей.

Свято відкрила вступним словом референтка Освітнього комітету пані Семенюк і відспіванням гимну Союзу Українок. Того дня вшановано членок, які вже 25 літ в Союзі: Марію Ілащук, Настасію Ґнип; 50 літ — В. Трофанюк, почесну членку Анну Цимбалісту, три нововписаних членок: Марія Кульчицька, Анна Кіцул і Мирослава Вінтоник, про всіх було прочитано їхні життєписи. Пані С. Скварчук прочитала значення відзнаки смолоскип.

Привіти склали: парох громади о. прот. П. Гнатів, голова громади пан Кирило Вінтоник, голова відділу ТУС — Юрій Скварчук, від відділу СУМК — Труді Лопашук.

Студенти школи українських танців "Троянда" прикрасили програму своїми танцями.

Членський комітет перевів розіграв-ку на журнал "Промінь" — передплата на один рік.

Соціяльний комітет, при допомозі молодих сумківок, подав чай і перекуску для всіх присутніх.

З цього свята відділ дарує $100.00 на прес. фонд журнала $Промінь" і на поміщення кліше. **С. Скварчук,** кор. секр.

Зліва направо: М. Вінтоникнова — членка, А. Цимбаліста — почесна членка, В. Трофаренко — 50-річна діяльність, А. Ґнип — 25-річна діяльність, А. Кіцул — нова членка. Відсутні — М. Кульчицька — нова членка і М. Ілашук — 25-річна діяльність.

КВІТИ НЕЗАБУТНІМ

Кладемо китицю весняних польових квітів у п'яті роковини упокоєння дорогої незабутньої дружини Марії Мандзюк-Сеніцької, люблячої нашої мами, яка відійшла від нас у вічність 9 липня 1982 р., складаємо у її світлу пам'ять $100.00 на фонд журнала "Промінь".

Муж Володимир Сеніцький,
дочки — Соня і Дарія з родинами

Відділ ім. Софії Русової в Лонг Бренч, Онт., складає нев'янучий вінок у пам'ять Івана Левчука, чоловіка нашої заступниці голови Емілії Левчук, який упокоївся 17 травня 1987 р. засилаємо $50.00 на журнал "Промінь". Вічна йому пам'ять! Родині складаємо щирі співчуття.

Констанція Чорна, Секр.

У двадцять першу річницю упокоєння дорогого мужа, бл. п. Стефана Білінського — упокоївся 3 червня 1966 р. складаю вінок з нев'янучих квітів на його могилу й засилаю в його світлу і незабутню пам'ять $25.00 на "Промінь". Вічна йому пам'ять.

Дружина **Анастасія Білінська,** Брентфорд, Онт.

У незабутню пам'ять наших дорогих родичів: бл. п. мами Єлисавети Охітви — упокоїлась в 1977 році; тата, бл. п. Еміліяна Охітви — упокоївся в 1983 р., складаємо в їх пам'ять $50.00 на журнал "Промінь". Вічна їм пам'ять!

Син **д-р Павло Охітва з родиною** — Міссисага, Онт.
Дочка **Оля Гамара з родиною** — Вилловдейл, Онт.

У п'яту річницю смерти нашого улюбленого сина Кенита Клемецького, який відійшов від нас 26 липня 1982 р.; й у пам'ять наших родичів: Катерини Кулик — упокоїлась 5 грудня 1981 р. і Дмитра Кулика — упокоївся 14 травня 1984 р. кладемо нев'янучі вінки на дорогі могили і засилаємо $30.00 на журнал "Промінь".

Олена і Мілько Клемецький — Роблін, Ман.

У світлу і незабутню пам'ять наших родичів Михайла й Анни Клапоущак, які упокоїлись: батько — 27 серпня 1937 р., мама — 5 червня 1961 р., брати: Йосиф — 5 червня 1935 р., Михайло — 12 серпня 1944 р., сестри: Анеля — 16 січня 1987 р, Катруся в березні 1923 р.; Степан Ригорчук 10 квітня 1966 р. Замість китиці нев'янучих квітів складаємо $20.00 на "Промінь". Вічна їм пам'ять!

Дочки **Наталя Никіфорук (Ригорчук)** Норт Бетлфорд, Саск.
Марія Гарасим, — Ґлеслин, Саск., з родинами.

У пам'ять довголітньої членки — Розалії Боханецької, яка упокоїлась в м. травні 1987 р., Відділ Союзу Українок при катедрі св. Івана в Едмонтоні складає $10.00 на прес. фонд журнала "Промінь."

За відділ **А. Сенів,** голова

У двадцять першу річницю упокоєння першого мужа Григорія Колісника замість китиці квітів складаю $25.00 на журнал "Промінь."
Соня Винничук, Армстронґ, Б.К.

У світлу і незабутню пам'ять моїх найдорожчих родичів Семена і Осипи Ковблів та мого невіджалованого брата Антона Ковбля, замість квітів складаю $10.00 на фонд журналу "Промінь"

Ольга Ковбель Карманін, Торонто

На свіжу могилу бл. пам'яті Софії Гаврилюк, яка упокоїлася 2 травня 1987 р., членки Плезент Гілл кружка при відділі О. Кобилянської у Саскатуні, в якому покійна працювала, зберігаючи про неї добру пам'ять, замість квітів засилюємо 25 дол. на журнал "Промінь", як нев'янучий вінок. Родині покійної висловлюємо щирі співчуття. Вічна їй пам'ять.

Розалія Антимнюк, гол. кружка
Анна Макогон, касієрка

На свіжу могилу бл. п. Марії Феринюк, яка упокоїлася 23 червня 1987 р., членки Плезент Гілл кружка при відділі ім. О. Кобилянської у Саскатуні, зберігаючи про неї добру пам'ять замість квітів засилаємо 25 дол. на журнал "Промінь". Вічна їй пам'ять. Родині покійної висловлюємо щирі співчуття.

Розалія Антимнюк, гол. кружка
Анна Макогон, касієрка

Кладу китицю нев'янучих квітів у незабутню пам'ять моїх дорогих родичів Петра і Василини Мадрига, які упокоїлись у квітні 1985 року, в їх пам'ять складаю $50.00 на журнал "Промінь." Вічна їм пам'ять!

Донька Марія Козуб — Бирнабі, Бр. К.

Відділ Союзу Українок ім. Кн. Ольги в Ґронлид, Саск, замість китиці квітів на свіжу могилу дорогої членки бл. п. Марії Вери, яка упокоїлась 5 квітня 1987 р. в її пам'ять засилаємо $20.00 на журнал "Промінь". Щирі співчуття висловлюємо родині.

Ганя Іванусь, голова
Марія Данилюк, секретар

Складаю нев'янучий вінок у пам'ять моєї дорогої сестри, бл. п. Софії Гаврилюк, яка упокоїлася 2-го травня 1987 року, в її пам'ять висилаю $25.00 на журнал "Промінь". Вічна їй пам'ять!

Сестра Меланія Пігач,
Саскатун, Саск.

У восьму болючу річницю упокоєння моєї дорогої і незабутньої мами, бл. п. Софії Іваницької — відійшла від нас 24 липня 1979 р., у її світлу пам'ять складаю $20.00 на журнал "Промінь".

Дочка Катерина Майнер
Торонто, Онт.

У тринадцяту річницю упокоєння мого дорогого і незабутнього мужа, батька і дідуся моїх дітей та прадіда, який відійшов у вічність 12 вересня 1974 р. на 75-му році життя, замість квітів на могилу пересилаю $25.00 на журнал "Промінь". Вічна йому пам'ять!

Дружина П. Онушко, донька Оля,
Гамільтон, Онт.

У десяту сумну і болючу річницю смерти дорогого і незабутнього мужа, який залишив мене у великому горі і смутку, відійшовши у вічність 4-го вересня 1977 року. В його світлу память складаю на фонд "Промінь" $25.00, а на фонд "Вісника" $30.00. Вічна Йому пам'ять. Горем прибита,

Юлія Стецик
Гамільтон, Онт.

А як у Вас з передплатою?

Якщо Ви отримали упімнення й відклали "на потому", то значить, що Ви отримусте журнал "на кредит".

Подивіться також на Вашу наліпку з адресою — там є дата, доки Вам журнал заплачений. А як він не заплачений, то що ми маємо робити?

Ви журналові допоможете, як будете вплачувати наперед. Ті що задовжились повинні присилати відразу за два роки. Так роблять ті, що знають вартість журналу.

Допоможіть нам виконувати нашу працю без журби і додаткових коштів. Це Ваш журнал і Ваші гроші.

Редакція і Адміністрація

У незабутню пам'ять моєї дружини бл. п. Марії Хімюк, яка упокоїлась 27 квітня 1987 року, засилаю $25.00 на журнал "Промінь".

Муж Іван Хім'юк,
Вінніпеґ

У світлу і незабутню пам'ять дорогих батьків — прот. Теодора Кисілюка — упокоївся 18 січня 1969 року і добр. Марії Кисілюк — упокоїлась 16 червня 1982 року, складаємо в їхню пам'ять нев'янучий вінок, засилаючи $100.00 на журнал "Промінь".

Добр. Лідія й о. митрат М. Боднарчук,
Галя й д-р Роман Слюзар,
Анатолій і Норма Кисілюк —
внуки, і правнуки.
Міссісаґа, Онт.

Кладу нев'янучі квіти на свіжі могили моїх дорогих родичів (батьків) — мама Софія Гаврилюк упокоїлась 3 травня 1987 року, батько, бл. п. Гаврилюк упокоївся 14 червня 1986 року, в їх незабутню пам'ять, замість квітів, дарую $25.00 на журнал "Промінь".

Дочка Віра Оранджа,
Вейнбурн, Саск.

У незабутню і дорогу пам'ять мого покійного мужа Корнила Андріящука, який упокоївся 1 червня 1961 року, замість китиці нев'янучих квітів засилаю $20.00 на журнал "Промінь".

Дружина Марія Андріящук,
Ту Гилс, Альберта

У 28-му сумну річницю нашої дорогої родини кладу нев'янучі квіти по бл. п. брата Володимира Українця, його дружини Марусі, їхніх дітей Юрчика й Анни, які загинули в зударі з поїздом 23 червня 1959 р.; тато Юрій упокоївся 1962 р., мама Петруня — 1969, брат Іван 1978 і дорогий мій муж Іван 1978 р., в їх світлу пам'ять засилаю $25.00 на "Промінь".

Марія Доналд,
Гамільтон

В РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

бл. п. Кароліни і Константина Когут

У п'яту болючу річницю упокоєння дорогої мами, тещи, бабуні і прабабуні, бл. п. Кароліни і в 35-ту річницю упокоєння дорогого батька, тестя і дідуся бл. п. Константина складаємо нев'янучий вінок і даруємо $50.00 на журнал „Промінь".

Покійна мама відійшла у вічність 4 липня 1982 р. у м. Тандер Бей. Кароліна народилася 15 липня 1894 р. в Зах. Україні, пов. Городенка, село Поточище. До Канади прибула молодою дівчиною 1911 р. до міста Вест Форт Вілліям, Онт. Того самого року вийшла заміж за Константина Когута.

Батько, упокоївся 12 грудня 1952 р. Константин народився 3 червня 1886 р. в Турильчі, Галичина. До Канади, місто В. Ф. В. прибув молодим хлопцем 1909 р. Батько працював 27 літ при Папірні Ґрейт Лийкс. Ця компанія нагородила його годинником з написом 25 р. робочої сили. Батько був членом інтернаціональної паперової сульфіт млина робітників, також атлетичного товариства. Батьки були членами при Товаристві Просвіта В. Ф. В. Щиро працювали при Рідній школі і в загальній культурно-освітній праці читальні. Були членами Св. Володимира Української Православної Церкви В. Ф. В., також членами Взаємної Помочі. Мати була членкою відділу ім. О. Пчілки при Церкві Св. Володимира у Тандер Бей і виступала в концертах, брала участь у театральних виставах у Просвіті В. Ф. В.

Сини — Петро і Богдан померли в дитинстві. Дочка Славка Богоніс упокоїлась 24 червня 1970 р. Покійна мама і дочка Славка були зацікавлені читанням „Променя".

Покійні Батьки проживали пару літ у Кенорі, Онт., де батько був спільником у водивій майстерні, і де, я, молодша дочка народжена.

У наших серцях залишився визначний куток радісних, веселих та незабутніх споминів про наших найдорожчих.

Вічна їм пам'ять!

Дочки і зяті
Таня і Петро Петранюк
та Оля і Никола Стручинські,
Тандер Бей, Онт.

Бл. п. Еміліян Стефюк

Еміліян, або як звичайно знаний, Михайло, народився 1897 в селі Черновець, Буковина. Пятирічним хлопчиком прибув до Канади з батьками в 1902 році. Поселились вони в Калієнто, в південно-східній частині Манітоби, батько його Теофіль, а мати Фрозина. Теофіл Стефанюк був один із тих, що збудували першу Українську Православну Церкву в Ґардентоні, Манітоба. Коли Михайло підріс, працював у більш заможніх фармерів в південній Манітобі.

В 1924 р. Михайло лишає Калієнто, знаходить рідню в Ратнер, Саскачевані і там занимається працею у фармерів. Восені 1925 року одружується з Марією з родини Кантимір і в Ґронлинд, Саск. почали свою власну господарку. Там включаються і в церковно-народне життя. Вісім років Михайло був секретарем в церковній громаді, і кілька років касирем Народного дому і шість років тростісом Талмен школи.

В 1936 році Михайло з дружиною, троє дітей і його батьки переїжджають жити у Британську Колюмбію в містечко Егезі, 75 миль на схід від Ванкуверу. Набувають вони там кілька акрів землі. Михайло, як досвідчений столяр, ("карпентер") знаходить для себе працю і цим робом улегшує розвивати свою власну господарку. Дві родини Стефюків, знаходять інших дві і в 1942 р. творять церковну громаду Св. Преображення. В тих часах була православна громада у Ванкувері, друга у Вернон. Коли о. С. Симчич повернувся з війська, як капітан і став парохом у Ванкувері, вівдвідував також цю громаду. В 1950 році третій священик Української Православної Церкви, о. І. Гикавий, прибув у Британську Колюмбію, то громада в Егезі могла мати ліпшу обслугу. Богослуження і інші сходини відбувалися по приватних домах. Щоб мати відповідне приміщення на сходини і Богослуження, громада збудувала свій Народний дім.

Покійний Михайло, добрий син свого батька Теофіля, будівничого першої української православної церкви в Канаді, завжди був добрим членом своєї церкви, завжди виконував обов'язки як член управи, чи голови, чи секретаря або касира. В 1981 р. Михайло і його дружина були нагороджені грамотою з нагоди 90-річчя поселення українців в Канаді. В 1985 панство Стефюки святкували 60-річний ювілей свого подружнього життя.

Покійний Михайло скінчив своє трудолюбиве життя 28 січня 1986 р. Похорон відбувся 1-го лютого. Служили о.о. П. Сацевич і Іван Гикавий. На заупокійнім Богослуженні 15-го

лютого 1987 р. знова служили ті самі священики. Щоб вшанувати добру пам'ять пок. Михайла, пані Марія Стефюк пожертвувала на пресовий фонд "Променя" $50.00.

Покійний залишив у смутку дружину Марію, сина Ярослава, дві дочки — Ольгу і Фрозину, вісім внуків і десять правнуків.

о. І. Г.

Бл. п. Варвара Павлюк

У понеділок 1-го грудня 1986 року у Саскатуні відійшла у вічність на 82 році трудолюбивого життя, світлої пам'яті Варвара Павлюк, з роду Сорока. Поховали покійну у Вундловн православнім цвинтарі. Чин похорону відправив прот. М. Олесюк у Катедрі Пресв. Тройці 4-го грудня 1986 р.

У глибокому смутку пок. Варвара Павлюк залишила брата Николу (Марія) Сорока — Бирнабі, Б.К., одну доньку Єлисавету Кіндрачук, Саскатун, і одного сина д-ра Зеновія Павлюка в Едмонтоні, й четверо внуків, Маркіяна Кіндрачука в Саскатуні, Давида Догласа і Роберта Павлюка в Едмонтоні.

Відійшли у вічність раніше Варварині родичі: Іван і Анна Сорока, чоловік Михайло, брат Михайло Сорока, сестри Павліна Олексин, Марія Новосад і Василина Яківчук.

Варвара виростала в околиці Кадворт, Саск. Вона була бурсачка в Інституті П. Могили у роках 1917-18. У році 1923 вона вийшла заміж за Михайла Павлюка й почали своє господарство у Мічем, Саск., де вона стала активною членкою в українській прав. громаді й у відділі Союзу Українок при громаді, як голова й секретарка.

У 1949 році Павлюки перебралися до міста Саскатуну, де Варвара працювала в лікарні 18 років, була лагідної вдачі. Українська громада виявляла їй велику пошану за працьовитість.

Варвара була членкинею Української Прав. Катедри Пресв. Тройці, відділу Союзу Українок при Катедрі й була відзначена як почесна членкиня відділу, клюбу сеньорів і хору, бо вона дуже любила українську пісню, шанувала свою культуру, Інститут ім. П. Могили й Український Музей в Саскатуні.

Після похорону відбувся поминальний обід в залі Катедральної громади, який приготовили членкині відділу Союзу при Катедрі. Господарем був Ф. І. Кіндрачук, молитву проказав прот. М. Олесюк. Всі присутні відспівали "Вічна Пам'ять". По обіді господар висловив співчуття родині від себе і від всіх присутніх. В імені родини Ф. Кіндрачук висловив сердечну подяку парохові, дякам, жінкам за обід, труноносцям та всім тим, що будь-чим причинилися до улегшення родині під час тяжких переживань по втраті дорогої мами й бабусі.

Донька Єлисавета й син Зеновій висилають $100.00 до "Променя" на кліші і на "Нев'янучий Вінок" у пам'ять покійної мами. Прот. М. Олесюк закінчив молитвою.

Родині глибоке співчуття, а покійній Варварі нехай канадська земля буде легкою і пам'ять по ній вічною!

Ф. І. К.

Бл. пам. Анна Ружецька

У вівторок, 7-го квітня 1987 року упокоїлася на 81 році життя Анна Ружецька. Анна була найстарша в родині Павла і Марії Кузьми, в яких було 15 дітей. Вона народилася 15 липня 1905 року в селі Озерна, повіт Зборів в Західній Україні.

До Канади приїхала як мала шість років разом з батьками, сестрою і двома братами. Родина поселилася в Манітобі в околиці Скайлейк, близько Арборґ. Тут Анна виростала і працювала разом з батьками.

Дня 15-го лютого 1922 року Анна вийшла заміж за Олександра Ружецького. Подружжя замешкало в Малантон, де обидвоє працювали при господарстві на фармі. Дві доні і два сини народилися в Малантоні. В 1936 році родина понесла велику матеріяльну втрату, коли погоріло помешкання.

Літом, 1938 року вони перебралися на фарму з ліпшою землею, близько містечка Тулон. Тут дальше працювали, щоб придбати дітям все потрібне для кращого життя, а головно, щоб

дати нагоду дітям осягнути потрібну освіту.

Вони обидвоє високо оцінювали і дбали про виховання своїх дітей, не тільки у вищих школах, але й у вихованні національнім, в українській свідомості, в пошані до рідної культури, мови і релігії, традиції, звичаїв, музики та інше. Таким вихованням і своїм прикладом життя, вони передали своїм дітям і онукам щиру любов до всього рідного. Сама Анна й Олександер не мали нагоди ходити до школи, але Анна читала й писала по українськи та цікавилась громадськими справами.

У містечку Малантон вони належали до православної церкви. (Та сама маленька піонерська церква, що тепер є на площі оселі "Веселка"). Пізніше, коли мешкали в селі Тулон, належали до православної церкви в Плезант Говм. А в старих літах, коли перебралися до містечка Ривертон, вступили в члени маленької православної громади в Ледвин, Ман., близько Ривертон. Обидвоє поховані на цвинтарі в Ледвин.

Похорон Олександра відбувся в понеділок 24 квітня 1961 року, поховав його о. Ковалишин. Похорон Анни відбувся в суботу 11 квітня 1987 року. Похоронні відправи відслужив о. Олег Кравченко і батько Олега, О. Кравченка в сослуженні диякона Тараса Удода. Після похорону відбувся обід в містечку Ривертон, на якого були запрошені всі присутні.

Вічна Вам пам'ять, дорогі наші Мамо і Тату!

Замість квітки на могилу покійних складаю $25.00 на "Промінь".

Донька Розалія Байдак
разом змужем Іваном
і родиною.
Вінніпег

Відділ ім. Кн. Ольги
Едмонтон, Альберта

Наше Товариство має 66 членок. У нас є 11 комітетів і 2 референтури. Річні збори відділу відбулися 7-го грудня 1986 року, присутніх було 26 членок. Голова пані С. Павлюк попросила настоятеля о. прот. Івана Стуса відкрити збори молитвою. Вшановано покійних членок відспіванням "Вічна пам'ять". Цього року упокоїлися 3 наші дорогі членки: бл. п. Анна Рибка, Марія Зачернюк і колишня членка Олена Дячук. Нехай буде їм Вічна пам'ять.

Предсідницею зборів вибрано А. Звоздецьку, а секретаркою О. Стельмащук. Звіти здавали — голова Ф. Тарновець за перших шість місяців, а С. Павлюк за других 6. Протокол з минулих зборів прочитала рек. секретарка О. Стельмащук, а фінансовий звіт дала касирка Р. Цимбалюк. Від Контрольної комісії дала звіт О. Михальчук. Також були звіти з усіх комітетів і референток.

За цей рік відбулося 9 місячних зборів. Наш відділ видав обід або перекуску на 23-ох похоронах, поминальних і ювілейних трапезах. Також видали вечерю на 2 пущеннях і Новий рік — "Маланку". Мали обід під час Храмового свята і видали Йорданську вечерю та спільне Великодне свячене, мали 2 базари.

Разом з іншими відділами в Едмонтоні допомагали на чайному прийняті для Провінційної Екзекутиви С.У.К. і також взяли участь у "Днях Спадщини" у "Гавриляк парку", де відбувалися український і багато інших національностей буфети.

Наш Добродійний комітет відвідував хворих по лікарнях і висилав квіти та картки.

Наші членки брали участь у коляді, помагали у Інституті Св. Івана і продавали білети на розігравку для Музею у Саскатуні.

Наш відділ вислав 6 пакунків і пожертвував 200.00 дол. до Бразилії для українців, також відвезли багато одежі і різних матеріялів до "Вин Гавс" — дім для жінок в Едмонтоні.

У нашому відділі є відділ молоді СУМК, де маємо 12 членів, рідна школа, де є 10 дітей і танкова школа, де є 12 дітей. Шкільний і Культурно-освітній комітети приготовили концерти на День Матері і Св. Миколая, а на Т. Шевченка концерт, гостили СУМківців з Вегревіл. Ми спонсорували двоє дітей до Св. Івана Інституту "Освіта" і двоє дітей до оселі "Барвінок". Також оплатили троє СУМківців у час їх участи в "СУМК Workshop" (Майстерство).

Цього року наш відділ справляв25-літний ювілей, і в той час вшанували основниць відділу, бувших голів і наших господинь, також вручили відзнаки за 25 літ, 30 літ, 40 літ, для членок Союзу, котрі були членками. Вшанували одну членку Почесним членством. У той час гостили голову Централі Союзу пані Анну Холод.

Наші фінансові пожертви були такі: Фонд Західньої Єпархії на святкування 1000-літнього ювілею — $1,000.00, "Промінь", як нев'янучий вінок для трьох покійних членок — $125.00, Церкви Св. Михаїла — $6,000.00, Музею в Саскатуні — $100.00, Пров. управи СУК, проєкт "Хоругви" — $100.00, Фонд організацій "Нирок" — $25.00. Також сповнили бюджет до Централі.

Лишилось у касі з 1985 року — $11,722.00, було приходу — $20,320.00, розходу — $17,600.00, у касі є — $14,442.00.

Заряд відділу на 1987 рік: голова — С. Павлюк, уступивша голова — А. Зотик, 1-ша заст. голови — М. Попович, рек. секретарка — О. Стельмащук, кор. секр. — О. Зачернюк, касирка — Р. Сембалюк.

Контрольна комісія — Ю. Мойсей, О. Рипка, М. Магеґа.

Добродійний комітет: О. Рипка, А. Зотик, М. Ангел.

Церковний — господині: О. Хіжан, М. Польовий, О. Зачернюк, М. Ангел.

Суспільна опіка: Ф. Тарновець, А. Звоздецька.

Рідна школа: Ґ. Васильців, А. Звоздецька, С. Возомірська.

Відділ СУМК: Ґ. Васильців, А. Звоздецька, пані Бойко.

Телефонічний комітет: А. Зотик, А. Бонк.

Базаровий комітет: А. Зотик, М. Магеґа, М. Попович.

Інституту Св. Івана комітет: А. Камінська, Ю. Мойсей.

Культурно-освітній: А. Звоздецька, Л. Король.

Місячні підприємства: А. Зотик, Р. Чернолюк.

Членський — Ф. Тарновець.

Референтка "Променя" — Ф. Тарновець.

Референтка бібліотеки — Ф. Тарновець.

Кухарки: О. Камінська, О. Федюк.

Учительки: А. Звоздецька, Іванка Хіжан, Віра Костенко, Наталка Костенко, С. Возомірська.

Ф. Тарновець,
Референтка "Променя"

ВІДДІЛ ІМ. КНЯГИНІ ОЛЬГИ
Ґронлид, Саск.

Річні збори відбулися 16-го листопада 1986 р. в Народнім домі Ів. Франка. Голова пані Ганя Іванусь відкрила збори молитвою. Предсідницею зборів була Катерина Швець, секретаркою — Ґеня Боднарчук. Секретарка прочитала протокол з минулих річних зборів. Слідували звіти управи: Голова подякувала членкам за гарну співпрацю. Касирка Ґеня Боднарчук представила фінансовий звіт. Від контрольної комісії Павліна Чорна сказала, що фінансові рахунки в порядку.

Діяльність за рік 1986: Виповнили бюджети до Централі. На зборах читаємо обіжники з Централі і від Провін. Екзекутиви. Посилаємо до "Променя" грошові пожертви у пам'ять покійних членок. Приготовили перекуску на Поминальне Богослуження. Приготовили обід на Спільне свячене і на Храмове свято. Мали розігравку і бінґо після пирогової вечері. Післали допомогу для молодого хору "Ластівка". Були на нарадах в сусідській громаді, як пані Вакалюк від Фундації Музею мала відвідини. Відділ видав п'ять перекусок на похорони і поминальну Службу. Даруємо картки і квіти до лікарні хворим членкам. Вшанували членів з нагоди їх 50-літього подружжя. Вшанували трьох членок квітами на їх день уродин — 75-ліття. Підготовили і видали осінню вечерю. Кілька років возимо їжу до оселі "Зелений Гай" у Вакав на закінчення курсів, з відправою, обідом та концертом.

Заряд на 1987 рік: Ганя Іванусь — голова, Павліна Чорна — заст. голови Марія Данилюк — рек. секретарка, Павліна Данилюк — фін. секретарка, Ґеня Боднарчук — касирка. Контрольна Комісія: Павліна Чорна і Орися Кульчицька. Господині Кухні: Павліна Данилюк, Катерина Швець, Марія Арсеній, Катерина Пшик, Анна Голоднюк. Відвідування хворих: Павліна Данилюк. Сестриці: Ганя Іванусь і Текля Пшик.

Марія Данилюк, секретарка

Довкола дому

Стефанія Кульба

КРУХКИЙ ТОРТ З МАРМЕЛЯДОЮ

Тісто:

½ф. масла
1 горнятко муки
4 ложки цукру

Замісити тісто і розтачати на 3 коржі. Пекти вгарячій печі 400°. Прохолодити та дуже уважно викладати бо тісто крухке.

Маса:

4 білки
4 повні ложки цукру-мучки
2 ложки морелевої або іншої винної мармеляди

Вбити білки, перемішати з цукром і мармелядою і добре втирати в масу. Переложити коржі і покрити верх та дати до печі, щоб засклилося. На другий або третій день торт найсмачніший.

ЯЄШНЯ

6 яєць
1/3 горнятка молока
¾ ложечки солі
перець
2 ложки масла

Вбити яйця з молоком; посолити і поперчити. Масло розтопити на сковороді, коли вже гаряче вилляти яйця. Смажити поволі, мішаючи весь час. Подавати відразу.

ПРИПРАВЛЕНИЙ ПАСТЕРНАК

1 ф. пастернаку
3 ложки масла
¼ горнятка жовтого цукру
¼ ложочки соли
¼ горнятка яблочного оцту
3 ложки помаранчового соку.

Варити цілий пастернак в соленій воді 10 хвилин, відтак знижити температуту і варити ще 20 хвилин. Очистити від шкірки, покраяти на четвертинки. Розтопити масло в пательні, додати решту складників; привести до кипіння — уложити пастернак і смажити 5 хвилин або як буде прозоре, мішаючи постійно. Цей смажений пастернак дуже смачний з печенею.

ПЕЧЕНА КУРКА З МЕДОМ

3½ ф. курки в кусках
¼ горнятка оливи
½ горнятка тертих сухариків
½ горнятка плинного меду

Кусники курки замочити в оливі, потому в сухариках. Зложити в посудину до печення, вставити до печі і пекти 20 хвилин при 350°. Помастити медом і петки 30 хвилин аж зм'якне.

МІШАНА ЯРИНА

1 пушка мішаної ярини — Mixed Vegetables
2 стручки селєри
1 великий квашений огірок
1 ложка майонезу

Відцідити рідину з ярини; покраяти в дрібну кістку селєру і квашений огірок. Все разом легко вимішати і заправити доброю ложкою майонезом. Виложити на листки зеленої салати. Прибрати оливками і скибками зварених на твердо яєць.

БУЛОЧКИ

1 ф. масла
1 горнятко цукру
2 жовтки
1 унція дріжджів
4 горнятка муки
1 білок
трохи січених оріхів

Втерти масло з цукром і жовтками аж буде пухке. Додати покришені дріжджі і добре розмішати. Додати пересіяну муку і замісити. Сформувати з тіста кулю. Накрити її і покласти до холодільника на 20 хвилин. Вибрати і формувати малі булочки; помастити кожну легкобвитим білком і посипати січеними оріхами. Покласти булочки на легко змащену бляху і пекти у вигрітій перчі 375 ст. на яких 20 хвилин. Вислід: Приблизно 5 тузинів.

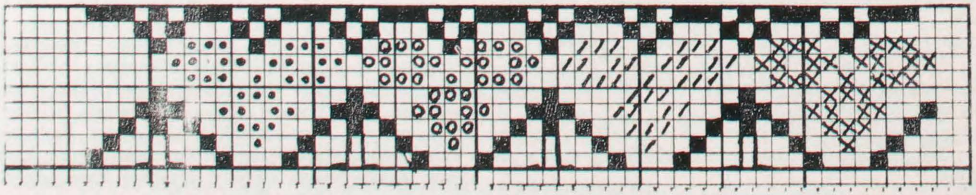

Візір хрестиковий. ■ — чорна — 310 *DMC*. x — червона — 316. o — жовта — 725. ● — фіолетна — 550. / — зелена.

Пресовий фонд "Променя" за травень і червень.

Д. Петрів — Едмонтон, Алта., з прощальних сходин пані О. Пасічник. $122.00
Дар особи без проголошення прізвища — Едмонтон, Альта. $100.00
Дж. Б. Федчун (адв. фірма) — Торонто, Онт., із завіщання Івана Граблюка $100.00
Прот. Михайло Боднарчук — Торонто, Онт., в пам'ять Мами Марії Боднарчук $100.00
Петро Кравчук — Кемрось, Алта., для продовження праці журналу $100.00
Відділ ім Ганки Романчич — Саскатун, Саск. ... $185.00
Добр. Ю. Лучак — Едмонтон, Алта., з нагоди 75-ліття пані П. Басараби $90.00
Елис Кіндрачук — Саскатун, Саск., посмертна згадка про маму А. Павлюк..... $85.00
Відділ ім. Олени Пчілки — Йорктон, з нагоди Дня Членства $80.00
Петро і Марія Чижовські — Норт Бетлефорд, Саск. $50.00
Відділ ім. Княгині Ольги, — Едмонтон, Алта. $50.00
Марія Волчанська, Вінніпеґ, Ман. $50.00
Лиліян Митрук — Ванкувер, Б. К. $50.00
Євгенія Яремчук — Едмонтон, Алта. $50.00
Відділ ім. Ольги Кобилянської — Суррей, Б. К. $50.00
Марія Бендас — Норт Бетлефорд, Саск. $35.00
Відділ Софії Русової — Лонґ Бренч, Онт. $35.00
О. Стручинська — Кенора, Онт. $30.00
Відділ ім. О. Басараб — Вимер, Саск. $25.00
Розалія Байдак, пам'яти мами Ружецької $25.00
Добр. Леся Удод — Суррей, Б. К. $25.00
Відділ ім. Ольги Кобилянської — Суррей, Б. К. $25.00
Відділ ім. Людмили Старицької-Черняхівської — Торонто, Онт. $25.00
Відділ ім. Ольги Басараб — Ніпавин, Саск. $25.00
Марія Іванець — Брентфорд, з нагоди прощального прийняття Анастазії Перожак ... $25.00
Анна Радчук — Стоней Крік, Онт. $20.00
Відділ ім. Лесі Українки — Вотерфорд, Онт. $20.00
Катерина Сайн — Вінніпеґ, Ман. $20.00
Валентина Яворська — Бімзвил, Онт. $15.00
А. Хомин — Саскатун, Саск. $15.00
Соня Стратійчук — Саскатун, Саск. $15.00
Домка Щербій — Содбури, Онт. $10.00
Карін Слеґал — Саскатун, Саск. $10.00
Д. Симчич — Саскатун, Саск. $10.00
Зіна Богонос — Вінніпеґ, Ман. $10.00
Галина Степаненко — Силвер Спринґ, США $10.00
К. Дорковська — Вестон, Онт. $10.00
М. Стерчук — Етобіко, Онт. $10.00
Марта Ціхош — Торонто, Онт. $10.00
Дора Маковська — Келґари, Алта. $10.00
Добр. Ольга Демчук — Роблин, Ман. $10.00
Анна Горбай — Роблин, Ман. $8.00
Анна Крупа — Едмонтон, Алта. $5.00
Леона Боднарчук — Виндзор, Онт. $5.00
Стефанія Троян — Чиливек, Б. К. $5.00
Ірина Солоненко — Ізлінґтон, Онт. $5.00
Маргарета Пилипчук — Оттава $5.00
Пані Остапчук — Торонто, Онт. $5.00
Ольга Шульга — Торонто, Онт. $5.00
Наталя Давидс — Ошава $5.00
Р. Темертей — Дел Дорф, Кве. $5.00
Отець Іван Дерев'янка — Бельгія $5.00
А. Окос — Келовна, Б. К. $5.00
Єлисавета Фрискул, Келовна, Б. К. $5.00
Таня Гарбар — Суррей, Б. К. $5.00
Анна Марковська — Едмонтон, Алта. $5.00
Добр. Богданна Крочак — Нипавин, Саск. $5.00
А. Різник — Келґари, Алта. $5.00
А. Серединська — Етобіко, Онт. $5.00
М. Стерчук — Етобіко, Онт. $5.00
Ольга Бойчук — Едмонтон, Алта. $5.00
Марія Гуменюк — Пенетен, Онт. $5.00
Марія Гребенюк — Айтуна, Саск. $5.00
Ґреґорі Степчук — Етобіко, Онт. $5.00
Люба Федоренко — Ізлінґтон, Онт. $3.00
Анна Шостацька — Торонто, Онт. $2.00

Придбали нові передплати:

Марта Цехош — Торонто, Онт. 2
Марія Дорош — Саскатун, Саск. 2
А. Смирнів — Гамільтон, Онт. 1
Анастазія Воробець — Келовна, Б. К. 1
Добр. Б. Крочак — Нипавин, Саск. 1
Добр. М. Парфенюк — Шіго, Саск. 1
Дора Маковська — Келґари, Алта. 1
Т. Сидоренко, Монтреал, Кве. 1
Дж. Бельбас — Росбирн, Ман. 1

Щира подяка всім жертводавцям. Нових читачок щиро вітаємо.

Редакція і адміністрація.

Видання, що їх можна набути в Централі Союзу Українок

РЕЛІҐІЙНІ

БЛИСКУЧА ЗОРЯ, КНЯЖНА АННА ВСЕВОЛОДІВНА, Митр. Іларіон ..... $ .25
ПРОҐРАМА, УСТРІЙ І ЗАВДАННЯ 2.00
СВЯТА ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ, Прот. д-р І. Стус
(Feast) DAYS OF THE ORTHODOX CHURCH (Bilingual) 7.00

ІСТОРИЧНІ

ДОРОҐАМИ СОРОКОРІЧЧЯ С.У.К. 1925-1966, Н. Когуська
(FORTY YEARS IN RETROSPECT UWAC) Bilingual 1.50
ЧВЕРТЬ СТОЛІТТЯ, (м'яка обкладинка) Н. Когуська 3.00
ЧВЕРТЬ СТОЛІТТЯ, (тверда обкладинка) Н. Когуська 5.00

P Z1 JAN 88
LIBRARY OF ST JOHNS
UKR ORTH WOMENS ASS'N
10611-110 AVE
EDMONTON ALTA T5H 1H7

ПІВСТОЛІТТЯ НА ГРОМАДСЬКІЙ НИВІ
Н. Когуська
(A HALF-CENTURY OF SERVICE TO THE COMMUNITY) Bilingual 40.00

ВИДАТНІ ЖІНКИ УКРАЇНИ
Н. Полонська-Василенко 6.00

ТРИ СИЛЬВЕТКИ, Л. Білецький 1.00

ПРО ЖИТТЯ І ТВОРЧІСТЬ О. КОБИЛЯНЬКОЇ
С. У. К. 1.00

СИМОН ПЕТЛЮРА, Український Вільний Університет 13.25

НАРИСИ З ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ
3 томи:
1-ий том ВИДАТНІ ПОСТАТІ В ІСТОРІЇ УКРАЇНИ
С. Стечишин,
ВИДАТНІ ПОСТАТІ В УКРАЇНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ, Н. Когуська,
2ий том УКРАЇНСЬКІ КОМПОЗИТОРИ
С. Яременко
УКРАЇНСЬКА ДРАМА Й ТЕАТРАЛЬНЕ МИСТЕЦТВО НА ІСТОРИЧНОМУ ШЛЯХУ,
В. Ревуцький
3-ий том УКРАЇНСЬКЕ ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО, І. Кейван
(ESSAYS FROM THE HISTORY OF UKRAINIAN CULTURE) Bilingual 20.00

50-РІЧЧЯ ЗДОБУТТЯ ГРОМАДСЬКИХ ПРАВ УКРАЇНСЬКОЇ ЖІНКИ, д-р Г. Янішевська ... .75

UKRAINIAN HOLOCAUST OF 1933,
Wasyl Hryshko (English only) 6.00

UKRAINIAN CANADIAN — SUK
(English only) 12.00

ЛІТЕРАТУРА

АПОСТОЛ ЧЕРНІ, О. Кобилянська 20.00

ПІСНІ МОГО СЕРЦЯ, Дарія Могилянка 5.00

ДУМКИ ЛЕТЯТЬ НА УКРАЇНУ,
Д. Могилянка 5.00

ЗА НАМИ СЕСТРИ, Анна Звоздецька 2.50

CANADIAN TAPESTRY, Daria Yanda
(English only) 6.50

LESYA UKRAINKA — LIFE AND WORK,
KUK (English only) 7.50

ПРОГРАМИ

ПРОГРАМА НА СВЯТО Л. УКРАЇНКИ І О. КОБИЛЯНСЬКОЇ, С.У.К. 2.00

ПРОГРАМА НА СВЯТО Т. ШЕВЧЕНКА 2.00

НА КРИЛАХ ПІСЕНЬ, ПІСНІ З НОТАМИ НА СЛОВА Л. УКРАЇНКИ, С.У.К. 10.00

ЗБІРНИК МАТЕРІЯЛІВ 100-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ Л. УКРАЇНКИ 2.00

SUS IT'S MEANING AND SIGNIFICANCE
(English) 1.00

ДИТЯЧА ЛІТЕРАТУРА

П'ЄСИ ДЛЯ МОЛОДІ, С.У.К 3.00

ПРОГРАМА ДЛЯ САДОЧКІВ, С. Маґус 5.00

ПРОГРАМА ДЛЯ МОЛОДШИХ ВІДДІЛІВ СУМК, Союз Українок Канади 5.00

ПРОГРАМА НА СВЯТО СВ. МИКОЛАЯ, С.У.К. 3.00

ПІДРУЧНИК ДЛЯ НАДЗІРНОЇ РАДИ МОЛОДШИХ ВІДДІЛІВ СУМК, С.У.К. 10.00

ЧАРІВНИЙ ДІЯМАНТ,
М. Погідний-Угорчак 2.00

П'ЄСИ ДЛЯ МОЛОДІ
"ЮНИЙ СКОМОРОХ" 5.00

Я ВЕРНУСЯ, О. Крамар ..... .50

ХОДИТЬ СОН КОЛО ВІКОН, Рада Української Школи 2.00

ДИВИСЬ, СЛУХАЙ, ГОВОРИ, С. Василишин
Кн. 1, Кн. 2, Кн. 3 (Each) 3.00

ЗОЛОТИЙ ЧЕРЕВИЧОК,
Прот. С. П. Симчич 3.50

РЕЛІЙНІ ПІСНІ ДЛЯ ДІТЕЙ І МОЛОДІ
П. Пауш 3.00

ДУХОВНІ ПІСНІ, С.У.К. 8.00

ЗБІРНИК ДЛЯ ДІТЕЙ, Анна Данилович 8.00

ОЙ ЩО ТО ЗА ШУМ, Л. Гулуцан 9.00

СНІГОВА ПІСНЯ, Л. Гулуцан 9.00

EASTER, F. Pelech 1.00

PROMOTIONAL SUPPLIES

ПОРТРЕТИ Л. УКРАЇНКИ, О. КОБИЛЯНСЬКОЇ, Н. КОБРИНСЬКОЇ, Т. ШЕВЧЕНКА, й І. ФРАНКА ..... (Ea.) 5.00

СУК ПРАПОРИ (FLAG) 25.00

СТРІЧКИ З ІМ'ЯМ ВІДДІЛУ RIBBONS WITH UWAC BRANCH NAME 25.00

SMOLOSKYP'S 17.00

SPOON'S WITH SMOLOSKYP 7.00

HASTI NOTES AND ENVELOPES WITH SMOLOSKYP INSIGNIA ..... (Doz.) 5.00

Please add 15% for Provincial Sales Tax and Postage and Handling Charges.

UKRAINIAN WOMEN'S ASSOCIATION OF CANADA
612 — 24th Street East
SASKATOON, SASKATCHEWAN
S7K 0L1